

Jaarverslag 2022

Samen voor een groen, gezond
en leefbaar Noord-Holland

Inhoudsopgave

INHOUDSOPGAVE	2
VOORWOORD	4
1. OVER ONS	5
1.1 DOELEN EN PROFIEL.....	5
1.2 VERTALING VAN DE DOELSTELLING IN VISIE, BELEID EN STRATEGIE	5
2. DE ACTIVITEITEN VAN NATUUR EN MILIEUFEDERATIE NOORD-HOLLAND IN 2022	8
2.1. PROJECTEN	8
2.2 FACTS & FIGURES.....	14
3. ORGANISATIE EN BEDRIJFSVOERING	15
3.1 DE ORGANISATIE	15
3.2 HET BESTUUR.....	15
3.3 VERANTWOORDINGSVERKLARING	16
3.4 RISICOPARAGRAAF	17
3.5 TOEKOMSTPARAGRAAF.....	17
BIJLAGE I OVERZICHT ALLE PROJECTEN 2022	21
BIJLAGE II LEDEN BESTUUR EN DIRECTIE NEVENFUNCTIES.....	34
BIJLAGE III BELONING VAN DE DIRECTIE	35
DEEL II JAARREKENING 2022	36

Al 25 jaar steun van de Postcode Loterij

Netwerkdirecteur Annie van de Pas verraste het team van de Postcode Loterij eind 2022 op hun kantoor om even stil te staan bij het jubileum.

De Natuur en Milieufederaties mogen al 25 jaar lang rekenen op de steun van de Nationale Postcode Loterij. De vaste jaarlijkse bijdrage van 2,25 miljoen euro maakt het mogelijk dat wij ons samen met 1.200 lokale initiatieven kunnen blijven inzetten voor mooie en duurzame provincies. De impact die we hiermee realiseren, was niet mogelijk geweest zonder deze hulp. Wij zijn de Postcode Loterij en alle deelnemers dan ook enorm dankbaar voor hun bijdrage.

Annie van de Pas, netwerkdirecteur van de Natuur en Milieufederaties: “De bijdrage van de Loterij is al 25 jaar een fundament voor de realisatie van vele mooie lokale projecten die wij in de 12 provincies kunnen realiseren en zorgt ook voor een belangrijke impuls voor landelijke projecten zoals Energietuinen en Plan Boom. Het is fantastisch dat we op deze manier in heel Nederland extra stappen kunnen zetten.”

Extra schenkingen

Naast de jaarlijkse bijdrage hebben de Natuur en Milieufederaties samen met Vogelbescherming Nederland, LandschappenNL, IVN Natuureducatie en SoortenNL in 2022 een extra schenking van 1,7 miljoen euro ontvangen om [groene vrijwilligers](#) te ondersteunen. Hiermee kunnen we ze nog beter helpen bij het vergroenen van hun eigen buurt. In februari 2023 kregen we nog meer goed nieuws: De Postcode Loterij gaat ons project [Boer&Buur met Natuur](#) ondersteunen met een bijdrage van 2 miljoen euro. Met dit initiatief stimuleren we groene boeren en actieve burens bij het versnellen van hun plannen en het wegnemen van belemmeringen.

Voorwoord

De wereld om ons heen blijft onverminderd uitdagend. De opgaven waar we als MNH samen met onze leden, initiatieven en netwerkpartners aan werken - rond klimaat, het CO2-neutraal maken van onze energievoorziening, het vergroenen van steden, het verduurzamen van de landbouw en het gezonder maken van onze leefomgeving door geluidsoverlast te voorkomen en lucht schoner te maken - hebben nog niks aan actualiteit verloren. Want hoewel D66, CDA, VVD en CU eind 2021 een betrekkelijk duurzaam coalitieakkoord opstelden, zijn voor veel van al deze opgaven de oplossingen nog ver uit zicht. Het is duidelijk dat we bezig zijn met een enorme verandering in de manier waarop we met onze aarde omgaan. Dat is positief, maar het moet natuurlijk niet alleen bij plannen blijven. Natuurlijk heb-

ben grote internationale gebeurtenissen zoals de oorlog in de Oekraïne ingrijpende effecten. Maar de praktijk van de uitvoering van beleid is kennelijk weerbarstig. Nog steeds zijn er bijvoorbeeld geen goede instrumenten om de stikstofcrisis op te lossen. Nog steeds komt er te veel giftige rook uit de talloze schoorstenen van TATA-staal. En hoewel er in Noord-Holland veel daken en zoekgebieden voor zonne-energie zijn aangewezen, blijkt het best moeilijk om die ook echt “vol” te leggen met zonnepanelen.

De zorgen die we ons samen, maar ook individueel, maken over de voortgang bij deze grote transitie leiden gelukkig vaak tot energie om door te gaan. Wat daarbij ook hielp was dat we de beperkende maatregelen van de Corona-epidemie achter ons konden laten. Het ontwikkelen van nieuwe initiatieven, het opstarten van nieuwe projecten en het leggen van verbindingen is weer makkelijker. Want voor echt verbinding tussen “straat en staat” is het belangrijk elkaar ook echt te ontmoeten.

Zowel qua impact als financiële huishouding ben ik ongelofelijk trots wat we met zijn allen afgelopen jaar hebben gepresteerd. In dit jaarverslag vindt u een mooi overzicht van die impact. Bovendien kunt u met mij constateren dat we onze continuïteitsreserve op een verantwoorde wijze hebben kunnen verhogen.

Tegelijk blijft het belangrijk om ook de komende tijd te blijven investeren in elkaar en ieders persoonlijke ontwikkeling, want de kracht van MNH is vooral een teamprestatie. In de turbulente wereld is het als maatschappelijke organisatie nodig om reflexief te zijn (doen we de juiste dingen op de goede manier) maar ook oog te hebben voor weerbaarheid.

Met dit jaarverslag maken we onze maatschappelijke impact transparant. Graag wil ik iedereen bedanken voor hun bijdragen aan en voor Natuur en Milieufederatie Noord-Holland in 2022: medewerkers, leden, bestuursleden, de initiatieven en netwerkpartners waar we mee samenwerken, vrijwilligers, partners en overheden. Ook in de toekomst zie ik uit naar de samenwerking met jullie en anderen.

Sijas Akkerman

Directeur Natuur en Milieufederatie Noord-Holland

1. Over ons

1.1 Doelen en profiel

In 2022 heeft MNH haar positionering aangescherpt. Er is meer focus aangebracht in onze visie, missie en kernwaarden.

Missie

We organiseren lokale samenwerking met inwoners, organisaties en de politiek, om op basis van kennis te bouwen aan een groen en gezond Noord-Holland.

Natuur en Milieufederatie Noord-Holland (MNH) is het netwerk van en voor de lokale organisaties die zich inzetten voor het herstellen, beschermen en versterken van natuur, landschap, milieu en een gezonde leefomgeving in Noord-Holland. Tegelijkertijd bevordert MNH de verduurzaming van de productie en consumptie van goederen en diensten. We richten ons daarbij vooral op luchtvaart, energie, voedsel en de circulaire economie. Bovendien dragen wij op deskundige, kritische en creatieve wijze bij aan de kwaliteit van de besluitvormingsprocessen van het openbaar bestuur en bij bedrijven. Tenslotte informeert en betreft MNH burgers in de energieke samenleving bij het opstellen en uitvoeren van (provincie-)beleid waardoor kennis wordt verspreid en de beleidsvorming wordt versterkt.

Doel en werkwijze

De belangrijkste pijler van MNH zijn de 102 aangesloten ledenorganisaties. Deze leden streven doelen na die aansluiten bij bovengenoemde doelstellingen van de Milieufederatie. De professionele medewerkers van MNH ondersteunen deze organisaties met inhoudelijke en juridische adviezen, en soms ook bij juridische procedures. Vaak is er sprake van uitgebreide en gestructureerde samenwerking. Lokaal samenwerken staat bij ons centraal. We zijn de verbindende kracht van lokale initiatieven. Zie ons als die actieve buurvrouw die altijd weet bij wie je terecht kan. We zijn er voor iedereen die wil bijdragen aan een gezonde, duurzame en leefbare provincie. Met onze deskundige, onafhankelijke aanpak kunnen we adviseren, aanjagen en verbinden. Van geveltuintjes tot aan toekomstbestendige luchtvaart. We stimuleren participatie omdat we geloven dat daar de verandering zit. Dit doen we samen met ons grote netwerk van aangesloten organisaties en samenwerkingsverbanden. De Vereniging beoogt niet het maken van winst.

1.2 Vertaling van de doelstelling in visie, beleid en strategie

Visie

Een groen, gezond en leefbaar Noord-Holland

Noord-Holland is een provincie met een mooi landschap, een rijke natuur en een schoon, toekomstbestendig milieu. Wij zien een provincie voor ons waar we duurzaam kunnen wonen en werken, waar inwoners van Noord-Holland nu én in de toekomst kunnen genieten van een gezonde en groene leefomgeving. MNH werkt samen met betrokken partijen en bewoners om onze doelen te bereiken. We voeren verschillende activiteiten uit zoals het versterken van het (duurzame/groene) maatschappelijk middenveld en het aanjagen van een duurzaam (provinciaal) beleid. Het beleid is neergelegd in een meerjarenbeleidsplan.

MNH maakt zich sterk voor de volgende 3 hoofdthema's, waaronder verschillende projecten vallen die bijdragen aan de realisatie van de doelstelling, direct en indirect:

Gezonde Leefomgeving

Biodiversiteit

Duurzame Energie

Hoofdpunten meerjarenbeleidsplan

Ons meerjarenbeleidsplan (2019 - 2025) vormt de basis voor de jaarwerkplannen. In 2022 hebben wij een positioneringstraject afgerond. Wij focussen ons naar aanleiding hiervan op de thema's Gezonde Leefomgeving, Biodiversiteit en Duurzame Energie. In 2023 stellen wij een nieuw meerjarenbeleidsplan op, gebaseerd op deze 3 thema's. In dit jaarverslag staan onze projecten gerangschikt volgens deze 3 nieuwe thema's .

Gebaseerd op het huidige meerjarenbeleidsplan 2019-2025 richten we ons in 2022 op de onderstaande vier programma's:

MNH werkt met prioriteit aan:

1. Natuurinclusieve landbouw
2. Gezonde leefomgeving rondom Schiphol
3. Natuur & landschap
4. Het ondersteunen van de energieke samenleving

De ambities hebben we per thema als volgt geconcretiseerd:

1. Natuurinclusieve landbouw

Doelstelling: In 2030 is alle grondgebonden landbouw in Noord-Holland natuur inclusief. Dit komt overeen met de recent door de provincie vastgestelde doelstelling.

Activiteiten: Om Natuurinclusieve Landbouw (NIL) op grote schaal te implementeren is het belangrijk dat we kennis delen, samenwerken en boeren en burgers meer met elkaar in contact brengen. Daarnaast geven we boeren handvatten om te experimenteren met NIL en de resultaten te monitoren, te delen en te presenteren.

2. Gezonde leefomgeving rondom Schiphol

Doelstelling: De luchtvaart op Schiphol (en rest Nederland) voldoet aan randvoorwaarden voor klimaat, gezondheid en een prettige leefomgeving.

Activiteiten: Als MNH maken wij inzichtelijker hoe de uitkomsten van onderzoeken, afkomstig van de luchtvaart of politiek, tot stand komen. We analyseren de onderzoeksmethoden en plaatsen de uitkomsten in een breder perspectief. We leggen uitspraken van de politiek en media onder een vergrootglas. Met als doel de maatschappij en de politiek met behulp van discussies in beweging te krijgen en zo te komen tot een gezondere en klimaatvriendelijke luchtvaart. Wij richten ons vooral op de volgende belangrijke aspecten die betrekking hebben op vliegverkeer: fijnstof, innovatie, Milieueffectrapportage (MER), geluidshinder, vliegalternatieven en klimaat.

Ook verbinden, versterken en ondersteunen wij overheden, luchtvaartsector, natuurorganisaties, geïnteresseerden en bewonersorganisaties uit heel Nederland die de ongewenste effecten van luchtvaart willen verminderen.

3. Natuur & landschap

Doelstelling 2025:

- Er is breed draagvlak voor natuur bij politici, inwoners en vooral ondernemers. De natuur wordt vormgegeven in een robuuste structuur met verbindingen.
- Landschapsbescherming en ontwikkeling wordt bij alle ruimtelijke ontwikkelingen als vertrekpunt genomen. Behoud en versterking van landschappelijke kwaliteit wordt alom belangrijk gevonden als vestigingsfactor, voor een prettige woon- werk- en leefomgeving, en als drager van biodiversiteit.
- Natuurbeheer is niet langer 'exclusief' van terreinbeheerders en landgoedeigenaren maar wordt ook uitgevoerd door (natuur)boeren en groepen inwoners. Het beheer vindt plaats op basis van goede afspraken over te behalen natuurdoelen.
- Bewoners in en rondom stedelijk gebied nemen zelf het initiatief om groen te beheren of te ontwikkelen.
- De balans tussen economie en ecologie is hersteld.

4. Ondersteunen van de energieke samenleving

Doelstelling 2025:

- De helft van de bij Natuur en Milieufederatie Noord-Holland aangesloten groepen zijn open, flexibele netwerkorganisaties, die in nieuwe netwerken met betrokken inwoners initiatieven starten. Zij zoeken (op thema) naar (eventueel tijdelijke) medestanders buiten hun eigen organisatie en doen waar nodig een beroep op gemeente en Natuur en Milieufederatie Noord-Holland voor ondersteuning.
- Bij een derde van onze projecten betrekken we de lokale groepen of vrijwilligers en proberen ook voor hen financiering te regelen of via gesloten beurs hun organisatie te versterken.
- We nemen niet geïsoleerd het initiatief, maar zoeken altijd de publiek-private samenwerking. Wij zijn in staat om groene ideeën van inwoners boven water te krijgen en/of te stimuleren en hieromheen een netwerk te bouwen.
- In 2025 staat een kwart van de gemeenten in Noord-Holland open voor groene en duurzame initiatieven en ideeën van haar inwoners en zijn bereid deze te ondersteunen. Door goede voorbeelden en successen dragen we bij aan een meer open houding van gemeenten in Noord-Holland.

2. De activiteiten van Natuur en Milieufederatie Noord-Holland in 2022

2.1. Projecten

In 2022 communiceerde MNH over een groot aantal activiteiten. Het [nieuwsverzicht op onze website](#) geeft hiervan een volledig overzicht. Een flink aantal van deze activiteiten deed MNH in samenwerking met andere partners. Hieronder een greep uit de belangrijkste activiteiten en behaalde resultaten in 2022. In bijlage I is een uitgebreide versie opgenomen.

Thema Biodiversiteit

Biodiversiteit is hard nodig voor een gezond ecosysteem, gevarieerde en aantrekkelijke natuur en diensten zoals voedsel en klimaatregulatie. Steeds meer bewoners, boeren, bedrijven en overheden zien hier ook het belang van. Daarom werken we aan verschillende projecten om biodiversiteit te versterken.

Greenspots voor biodiversiteit

Looptijd:

01-2020 / 12-2022

Partners:

IVN Noord-Holland en in nauwe samenwerking met de Provincie Noord-Holland

Doel:

Nieuwe plekken voor biodiversiteit creëren of bestaande plekken te verbeteren.

Mijlpalen 2022:

- 8 complete Greenspots en één Greenspot in wording
- Een uitgebreide handreiking voor initiatiefnemers

Groen in de Buurt

Looptijd:

01-09-2020 / 01-09-2023

Partners:

Landschap Noord-Holland en IVN

Doel:

betrokkenheid bij groen in de buurt versterken

Mijlpalen 2022:

- In Alkmaar: 7 groene bewonersinitiatieven uitgevoerd
- In Bergen en Heiloo: 10 kansrijke bewonersinitiatieven aangehaakt.

Beleefbos Noorderhaven

Looptijd:

mei 2022

Partners:

Landscape Foodscape en zorginstelling 's Heeren Loo Julianadorp

Doel:

Het concept van 'beleefbossen' lading geven en breder toepassen bij zorginstellingen

Mijlpalen 2022:

- De handreiking "Beleefbossen - De kracht van groen voor de zorg"
- Het eerste beleefbos van Nederland is aangelegd en toegankelijk voor bezoekers.

Opening Beleefbos in Julianadorp

Europees Landbouwfonds voor
Plattelandontwikkeling: Europa
investert in zijn platteland

Thema Duurzame Energie

MNH streeft naar een duurzaam Noord-Holland waarin we klimaatneutraal kunnen wonen, werken en reizen. Goede inpassing van wind- en zonne-energie in het Noord-Hollands landschap, behoud van natuur, sterke participatie en draagvlak van lokale bewoners zijn hierbij de speerpunten.

Regionale Energiestrategie

Looptijd:

09-2019 / 01-2023

Partners:

Energie Samen Noord-Holland

Doel:

Inbreng in de RES-regio's in Noord-Holland Noord en Zuid leveren

Mijlpalen 2022:

in wording
- Een uitgebreide handreiking voor initiatiefnemers

Zoekgebieden Zon en Wind

Looptijd:

2022

Partners:

Lokale initiatieven

Doel:

Wij bevorderen de inbreng van lokale initiatieven en ondersteunen hun energieprojecten

Mijlpalen 2022:

- Oplevering rapport Gooi en Vecht
- Insprekmomenten met onze achterban bij de raads- en provinciale vergaderingen

Stedelijk Adviesgroep RES A'dam (SARA)

Looptijd:

2022

Partners:

Gemeente, deelnemers binnen SARA

Doel:

Gemeente Amsterdam adviseren op specifieke producten die de gemeente in het kader van haar RES Wind oplevert

Mijlpalen 2022:

- Dialogen gehouden samen met SARA en bewonersparticipatie
- Opleveren inzichtelijke lijst van standpunten van verschillende partijen

Webinar Energietransitie RES regio's

Thema Gezonde Leefomgeving

Noord-Holland is een dichtbevolkte provincie en de druk op onze leefomgeving is groot. Daarom werken we aan verschillende projecten om een gezonde leefomgeving te stimuleren.

Weeffouten in Besluitvormingssysteem

Looptijd:
1-7-2022 / 30-6-2025

Partners:
Recycling Netwerk Benelux (RNB),
Transparency International Nederland (TI-NL)
en Corporate European Observatory (CEO).

Doel:
Het onderzoeken van weeffouten in de
besluitvorming ten behoeve van snel en
effectief en milieubeleid

Mijlpalen 2022:
Weeffouten geïnventariseerd en beschreven
die bestaan bij de besluitvorming rondom
circulaire economie, landbouw en luchtvaart

A8/A9: juridische ondersteuning

Looptijd:
1-1-2022 t/m 31-12-2022

Partners:
11 Noord-Hollandse landschaps-,
bewoners-, OV-, landbouw- en
natuurorganisaties

Doel:
Een integrale gebiedsaanpak, waarbij de
mobiliteits- en leefbaarheidsproblematiek
wordt opgelost zonder landschapsverlies

Mijlpalen 2022:
- Groene Combinatie heeft een alternatieve
gebiedsvisie uitgebracht: De Groene Long.
- Provincie heeft een "Landschapsplan"
aangenomen, met als doel het
Werelderfgoed gebied op te waarderen

Luchtvaart

Looptijd:
01-01-2022 / 31-12-2022

Partners:
Bewonersorganisaties, Omgevingsraad
Schiphol, Natuur & Milieu, Milieudefensie,
Greenpeace, de Groene 11

Doel:
Bevorderen krimp van de luchtvaart voor
vermindering van de effecten op de
gezondheid, natuur en klimaat

Mijlpalen 2022:
- Rapport uitgebracht over
woningbouwlocaties binnen de
geluidsbelasting grenzen van Schiphol
- Oproep 'Vliegen binnen de grenzen'
opgesteld en aangeboden aan de Minister

Manifest op Schiphol georganiseerd door bewonersorganisaties

Donkerte van de Wadden

Looptijd:

01-01-2020 t/m 01-08-2024

Partners:

Rijksuniversiteit Groningen

Doel:

Toeristen de duisternis van het Waddengebied te laten ervaren

Mijlpalen 2022:

- Meer dan 50 nachtactiviteiten
- Deelname van ruim 20 deelnemers tijdens Ontwakend Landschap
- Opening donkertebelevingsplek Museum Jan Lont
- Ontwikkeling Nachtkaat

Juridische ondersteuning

Looptijd:

Doorlopend

Partners:

Lidorganisaties, actieve burgers, natuur- en milieuorganisaties in N-H

Doel:

Partners ondersteunen bij milieu-, natuur- en landschapsbescherming

Mijlpalen 2022:

- Hoger beroep m.b.t het Circuit Zandvoort
- Zienswijzen onjuiste stikstofberekeningen bouwproject en parkeerplaats in natuurgebied
- 57 adviesverzoeken behandeld

Deelnemers aan Ontwakend Landschap

Communicatie

Communicatie is voor MNH van groot belang om haar netwerk te bereiken én effectief invloed uit te oefenen op de ontwikkelingen met betrekking tot natuur, milieu en duurzaamheid in onze provincie. In onze projecten is communicatie een vast element en een onderdeel van de deelbegrotingen. Belangrijke media die we naast onze website inzetten zijn: nieuwsbrieven, gerichte ledenberichten, LinkedIn en twitter. Een compleet overzicht van alle uitingen en persberichten is te vinden op www.mnh.nl. Hieronder staat een greep uit onze belangrijkste communicatie-activiteiten gerelateerd aan onze projecten.

Belangrijke activiteiten waarin MNH in 2022 een trekkersrol vervulde op communicatiegebied waren:

Gezonde Leefomgeving

- ▶ De eerste editie van de Nacht van de Noord-Hollandse Natuur was een feit. In ARTIS brachten Singer-Songwriter Tim Knol, theatermaker Marjolijn van Heemstra en neurofysioloog Joke Meijer het belang van donkerte voor het welzijn van mens en dier onder de aandacht. Het was ook de start van een weekend vol unieke nachtactiviteiten van Nacht van de Nacht. Ruim 200 bezoekers kwamen op deze eerste editie af en ervoeren de donkerte.
- ▶ Minister Harbers van IenW sprak in de zomer van 2022 over definitieve inkrimping van Schiphol. Het maximum van 500.000 vluchten per jaar wordt verlaagd naar [440.000 vluchten](#). Dit is een historische doorbraak. Hier hebben we samen met andere milieuorganisaties hard voor gestreden. Onze inzet loont!
- ▶ Op zaterdag 18 juni vond de tweede editie plaats van Ontwakend Landschap, onderdeel van Nacht van het Wad. In Waddenprovincies Noord-Holland, Friesland en Groningen waren door de milieufederaties op diverse plekken wandelingen uitgezet van rond de 20 km. Ruim 40 personen hadden de wandelschoenen aangetrokken en zagen de zon in alle vroegte opkomen.
- ▶ Samen met andere natuur- en milieuorganisaties vinden we dat de transitie van de landbouw niet alleen met oog op stikstof, maar ook met het oog op klimaat, water- en natuurherstel moet worden aangepakt. Gezamenlijk stuurden we [een brief](#) aan minister Staghoudwer met handreikingen over hoe de stikstoftransitie vormgegeven kan worden, zodat boeren snel duidelijkheid en een duurzaam perspectief krijgen.
- ▶ In mei 2022 [protesteerden](#) honderden mensen op zes luchthavens tegen de groeiende overlast van en vervuiling door het vliegverkeer. De manifestaties werden georganiseerd door een brede coalitie van bezorgde burgers. Wij ondersteunden dit initiatief. Ook wij vinden dat de luchtvaart moet krimpen.

Biodiversiteit

- ▶ Ons landelijk project [Plan Boom](#) kreeg een mooie 20ste plek in de Trouw Duurzame Top 100 van dit jaar. Een enorme waardering voor alle mensen die afgelopen jaren samen met ons en de andere Natuur- en Milieufederaties in Nederland bomen hebben geplant om klimaatverandering tegen te gaan.
- ▶ Samen met 8 andere natuur- en milieuorganisaties deden we [aanbevelingen](#) voor een duurzaam toekomstperspectief voor agrarische ondernemers. Boeren verdienen duidelijkheid over hun toekomst en ketenpartijen moeten financieel bijdragen aan de vergroening van de landbouw.
- ▶ In het voorjaar van 2022 is het Beleefbos bij woonzorgpark Noorderhaven [officieel geopend](#). Er zijn bomen en struiken geplant en een zaadmengsel zit in de grond. Alle beplanting is eetbaar. Een Beleefbos heeft een positief effect op de mentale en sociale gesteldheid van mensen. We hopen andere zorginstellingen hiermee te inspireren.
- ▶ In 2022 ontwikkelden we een [Toolkit voor Gemeenten](#) waarin vier thema's rondom biodiversiteit in de bebouwde kom zijn uitgelicht: natuurinclusief bouwen, klimaatadaptatie, de natuurinclusieve energietransitie, en stadslandbouw. We hebben tips, ervaringen en goede voorbeelden verzameld uit de praktijk van Noord-Hollandse gemeenten.

Duurzame Energie

- ▶ In 2022 [riepen we het kabinet op](#) alles uit de kast te trekken om de energietransitie te versnellen. Zet niet in op kolen, maar kies voor duurzame bronnen. Nederland kan de gascrisis bezweren door het gasgebruik flink te

verminderen en veel meer gebruik te maken van duurzame bronnen. Het kabinet moet niet langer afwachten, maar zo snel mogelijk met een noodplan komen waarin verregaande energiebesparing centraal staat.

- ▶ In het kader van de Regionale Energiestrategie organiseerden we diverse online en offline advies- en kennisbijeenkomsten voor betrokkenen en omwonenden.
- ▶ De Regionale Energiestrategie bevat plannen voor de opwek van duurzame energie in de regio. We letten hierbij op of die plannen de kwetsbare natuur en waardevolle landschappen niet schaden.
- ▶ Uit [de raadpleging](#) van de Natuur en Milieufederaties onder 1217 aangesloten burgerinitiatieven in heel Nederland blijkt dat de burgerbeweging wil doorpakken met de omslag naar eerlijke en duurzame energie.
- ▶ Ontwikkelden we een [routekaart](#) voor bewoners die hun wijk en/of woning duurzamer willen maken.

Social media

De websites www.mnh.nl, www.landbouwmetsnatuur.nl, www.coalitieduurzameenergienh.nl, www.nachtvanhetwad.nl de campagnesite www.eerlijkovervliegen.nl zijn actieve platforms voor onszelf en betrokken bedrijven, gemeenten, beleidsmakers en inwoners van Noord-Holland. Onze social media: twitter @milieufederaties (1.128 volgers), @donkertevandewadden (455 volgers), LinkedIn (341 volgers), Instagram Nachtvandewad (176 volgers), YouTube (27 volgers) zetten we in om onze achterban snel te voorzien van inhoudelijke en gerichte informatie die bijdragen aan het behalen van onze doelstelling.

Resultaten/cijfers

Nieuwsbrief

- Onze algemene nieuwsbrief is naar 2.368 ontvangers verstuurd. Deze is 8 keer uitgebracht met belangrijke informatie over onze lopende projecten.
- De Luchtvaartniewsbrief met alle laatste nieuws op het gebied van luchtvaart is in 2022 4 keer verspreid. 285 personen hebben zich hiervoor aangemeld.
- Ons ledenbericht met daarin verslagen van de ledenvergadering is 2 keer verspreid en verstuurd naar 102 aangesloten organisaties.
- Voor ons project Nacht van het Wad hebben we 1128 personen die de nieuwsbrief ontvangen.

Website

- Onze website heeft 14.000 bezoekers getrokken.
- De campagnesite www.eerlijkovervliegen.nl heeft 12.000 bezoekers geteld.
- De websites van Nacht van de Nacht, GoodFoodClub en Landbouwmetsnatuur.nl (trekkersrol) zijn initiatieven van de landelijke natuur en milieufederaties. Hierin leveren we belangrijke input om de betreffende projecten te doen slagen.

Overige communicatie

- We hebben 19 persberichten gerelateerd aan onze projecten verstuurd. Met name luchtvaart, natuurinclusieve landbouw, stikstof, agroforestry en duurzame energie (participatiecoalitie RES) is veel onder de aandacht gebracht.
- We zijn 196 keer in de online media verschenen en hebben 2 keer het NOS journaal behaald.
- Ons twitteraccount kende in 2022 ruim 165.000 tweetweergaven (t.o.v. 120.000 vorig jaar) en gemiddeld ruim 500 bezoekers per maand aan het profiel. In totaal hebben we 1.128 volgers en dit is elke maand stijgende. Vooral de onderwerpen luchtvaart en duurzame landbouw zorgen voor veel tweetweergaven.
- In 2022 zijn het jaarverslag en de jaarrekening gepubliceerd op onze website. Deze documenten zijn in te zien via de website van Natuur en Milieufederatie Noord-Holland: www.mnh.nl.
- De impactmeting van de Natuur en Milieufederaties met landelijke jaarlijkse resultaten zijn gebundeld in [een rapport](#). Hierin vind je kerncijfers, hoofddoelen en voorbeelden.

2.2 Facts & Figures

102 organisaties
aangesloten bij MNH

2350 bezoekers bij 29
georganiseerde activiteiten

32.658 personen online
bereikt en 196 keer in de media

106 adviezen gegeven aan
inwoners en lokale en
regionale organisaties

In **21** multi-stakeholder-
netwerken geparticipeerd

19 nieuwe initiatieven helpen
opstarten, **38** bestaande
initiatieven ondersteund

106 bedrijfsadviezen
gegeven over duurzame
bedrijfsvoering

14 zienswijzen en/of
beroepen ingediend

Bij **24** beleidsontwikkelingstrajecten
input geleverd

3. Organisatie en bedrijfsvoering

3.1 De organisatie

Bureau

Het aantal betaalde medewerkers op het bureau bedroeg op 31 december 2022 11 medewerkers, overeenkomend met 8,9 fte. Hiervan zijn 6 medewerkers (4,5 fte) in vaste dienst. MNH volgt sinds 1 januari 2009 bij haar beloningsbeleid de CAO- De Landschappen (onderdeel Raam-CAO Bos & Natuur) zonder deel te nemen aan de CAO. Het pensioen is geregeld via een overeenkomst voor alle medewerkers met de PfwZ gericht op 70% van het middelloon. Onkostenvergoeding voor bestuur en medewerkers geschiedt op basis van declaratie van gemaakte onkosten. De beloning van de directeur is – in overeenstemming met de regels van het CBF - op basis van de schaal voor directeuren van kleine organisaties. Voor een overzicht van de bedragen verwijzen we naar het onderdeel Bezoldiging directie in de jaarrekening.

Vrijwilligers

Van de bureaumedewerkers werkt er in 2022 één als vrijwilliger. De bestuursleden werken onbezoldigd. De participatie van vrijwilligers wordt zoveel mogelijk bevorderd. Er is voor vrijwilligers, op het moment dat zij op verzoek van MNH actief zijn een wettelijke aansprakelijkheidsverzekering van toepassing. Voor het bestuur is een bestuursaansprakelijkheidsverzekering afgesloten.

Leden, donateurs en vereniging

Het aantal aangesloten organisaties bedroeg op 31 december 2022 honderdtwee (102). Het aantal MNH-donateurs bedroeg op 31 december 2022 zesenzeventig (76) en het aantal Eerlijk over Vliegen-donateurs drieënzeventig (73). De Algemene Ledenvergaderingen in 2022 vonden plaats op 13 juni en 12 december. Tijdens de vergadering van 12 december zijn het jaarverslag en de jaarrekening van 2021 goedgekeurd.

CBF-keurmerk en ANBI-erkenning

MNH heeft sinds 1 januari 2005 het CBF-keurmerk voor goede doelen. In 2022 heeft een (driejaarlijkse) hertoetsing door het CBF plaatsgevonden, waarna is besloten de erkenning te continueren. De Belastingdienst heeft ons erkend als ANBI (Algemeen Nut Beogende Instelling).

Integriteit

De gedragscode Integriteitsbeleid van MNH is in 2021 vastgesteld en in werking getreden. In deze gedragscode is vastgelegd hoe we omgaan met waarden en normen, wat ieders rollen en verantwoordelijkheden zijn en hoe het integriteitsbeleid ingevoerd, geborgd en gehandhaafd wordt binnen de organisatie. Deze gedragscode vormt de kapstok waaraan alle regelingen en instrumenten voor integriteit opgehangen kunnen worden. Deze gedragscodes staan op de [website van MNH](#). In 2022 zijn er bij MNH geen meldingen op grond van de gedragscode gedaan. Op basis van de bevindingen in 2022 is er geen aanleiding om het beleid rondom integriteit te wijzigen.

3.2 Het bestuur

Bestuur en directie

Het algemeen bestuur van de vereniging Natuur en Milieufederatie Noord-Holland bestond bij aanvang van 2022 uit mw. R. Zonneveld-Birza (voorzitter), mw. A ter Heijne (penningmeester), mw. H.J.M. van Zutphen (secretaris), dhr. K. Buskermolen en mw. M.E. van der Laan. Dhr. S.P. Akkerman is directeur van de Milieufederatie Noord-Holland. Tijdens de Algemene Ledenvergadering op 12 december 2022 is mv. H.J.M. van Zutphen afgetreden en zijn dhr. J.P. Schaaïj, dhr. J.S. de la Chambre en mevrouw K. Jurgens toegetreden.

Bestuur en directie zijn in 2022 viermaal bijeengekomen om te vergaderen. Het Bestuur stelt jaarlijks de begroting, het jaarwerkplan, het jaarverslag en de jaarrekening vast, en ook eens in de vijf jaar een meerjarenbeleidsplan en meerjarenbegroting. Daarnaast staat regelmatig de voortgang van de programma's op de agenda en worden er strategische kwesties bediscussieerd. De belangrijkste onderwerpen die aan de orde zijn geweest, waren onder andere het werven van nieuwe leden, een nieuwe strategie met betrekking tot positionering, het goed inregelen van bestuur op afstand in combinatie met nieuwe wet WBTR, het verslag van 2021, de voortgang in 2022, de continuïteit van de organisatie in 2022 en 2023, de financiële positie van de organisatie en mogelijkheden voor acquisitie.

Wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen (WBTR)

Op 1 juli 2021 is de Wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen (WBTR) in werking getreden. Het bestuur van MNH ziet in die nieuwe wet aanleiding om de werking van het huidige bestuursmodel te evalueren. In 2023 volgt een voorstel dat beter aansluit bij de letter en geest van de WBTR en voldoet aan de eisen die samenhangen met het CBF-keurmerk en de ANBI-status van MNH.

Taakverdeling bestuur en directie

De directie is verantwoordelijk voor de dagelijkse leiding van de werkorganisatie in Zaandam, de wisselwerking met de leden en de contacten met relevante spelers in Noord-Holland en daarbuiten. Het bestuur fungeert als een "bestuur op afstand" en geeft de kaders aan waarbinnen de directie mandaat tot handelen heeft. In het bestuur zijn de portefeuilles Financiën, Strategie & Personeel & Organisatie, Netwerk & Communicatie, en de inhoudelijke thema's Gezonde Leefomgeving en Duurzame Energie verdeeld. De betreffende portefeuillehouder is binnen het bestuur het eerste aanspreekpunt voor de directeur. Relevante zaken worden ook altijd binnen het bestuur als geheel besproken. Met deze werkwijze werkt het bestuur aan een goede prioriteitstelling en een optimale uitvoering van de vastgestelde doelen en beleidsprioriteiten. Het bestuur werkt onbezoldigd. Onkosten zoals reiskosten kunnen worden gedeclareerd. Bestuursleden worden benoemd door de algemene ledenvergadering voor een periode van vier jaar met de mogelijkheid tot verlenging. Bestuursleden hebben geen nevenfuncties die zouden kunnen conflicteren met hun verantwoordelijkheden voor de Natuur en Milieufederatie Noord-Holland.

In bijlage II een overzicht van de leden van bestuur en directie en hun nevenfuncties.

3.3 Verantwoordingsverklaring

De bestuursleden van vereniging Milieufederatie Noord-Holland onderschrijven de volgende principes:

- Binnen MNH dient de functie 'toezicht houden' duidelijk te zijn gescheiden van het 'besturen' dan wel van de 'uitvoering'."
- MNH dient continu te werken aan een optimale besteding van middelen, zodat effectief en doelmatig gewerkt wordt aan het realiseren van de doelstelling.
- De instelling streeft naar optimale relaties met belanghebbenden.

In een verantwoordingverklaring van het Bestuur wordt beschreven hoe de vereniging invulling geeft aan deze principes.

3.4 Risicoparagraaf

Het bestuur werkt met een volledig geïntegreerd document voor evaluatie van de verschillende risico's waaraan de Milieufederatie Noord-Holland onderhevig is. In dit document worden strategische, communicatieve, operationele en financiële risico's onderscheiden. De beheersing van deze risico's valt in het algemeen onder de competentie van de directeur, die daarbij voor de strategische risico's wordt ondersteund door de programmamanagers, voor de communicatieve door de communicatiemedewerkers en bij de operationele en financiële risico's door de operationeel manager. In elke bestuursvergadering is expliciet of impliciet over de risico's gesproken.

De financiële positie blijft het belangrijkste risico. Hoewel de inkomsten elk jaar toenemen, is met name de continuïteit hiervan een bron van zorg. Bovendien is het eigen vermogen nog niet op het benodigde niveau. Tegelijk lukt elk jaar om meer inkomsten te genereren, wat vertrouwen geeft in de toekomst. De politieke wisseling in de Provincie Noord-Holland en het mogelijk veranderen van prioriteiten daardoor zou voor een extra uitdaging kunnen zorgen om vanuit de provincie projecten op te kunnen zetten. Dit maakt de organisatie kwetsbaar.

Door het ontbreken van een boekjaarsubsidie vanuit de provincie moet MNH vooral projecten in concurrentie acquisieren. De MNH is een kleine organisatie en kan niet op alle velden op experts terugvallen en de acquisitie ligt tot nu toe voornamelijk in handen van de directeur. Dat betekent dat soms grote druk op de directeur wordt uitgeoefend met alle risico's van dien. Met het aantrekken van de manager programma's is dit risico gemitigeerd en de acquisitieopgave breder in de organisatie belegd. Onder haar aansturing is dit ook doorvertaald naar de (meer senior) medewerkers. Dit proces is in ontwikkeling en is afhankelijk van de capaciteit aan senior medewerkers. Deze ontwikkeling is in 2022 nog niet geheel op het beoogde niveau. Belangrijk is dat MNH goed voor zichzelf blijft benoemen waarin ze uniek is en zich onderscheidt en dat te communiceren met (potentiële) opdrachtgevers. Daarom is in 2021 met een communicatiebureau de positionering van MNH aangescherpt, dit proces is in 2022 afgerond. De aangescherpte positionering zal in 2023 verder in de organisatie en werkwijze opgenomen worden door het opstellen van een nieuw meerjarenbeleidsplan. Samen met bestuursleden zal hier vorm aan gegeven gaan worden.

Strategisch gezien is de relevantie van MNH in 2022 verder toegenomen. Financiële risico's zijn nog aanwezig, zeker wat betreft de liquiditeit, maar de acquisitie in 2022 heeft geleid tot een positief resultaat. Lange termijn projecten en meerjarige projecten blijven een punt van zorg. De verwachtingen voor 2023 zijn positief, voor 2024 is het nog onzeker gezien een paar langlopende projecten aflopen. De personele risico's (gevolgen van de werklust voor de continuïteit en kwaliteit) zijn in 2022 over het geheel gelijk gebleven t.o.v. voorgaande jaren door een variabele grootte van de werkorganisatie. Er is geprobeerd meer senior capaciteit aan te trekken in de vorm van programmamanagers / senior projectmanagers, dit is slechts gedeeltelijk gelukt. Het werven van senior medewerkers om onder andere acquisitie breder te beleggen binnen de organisatie blijft een aandachtspunt voor 2023. Zeker ook met het oog op de zeer krappe en concurrerende arbeidsmarkt. Het totaalbeeld is dat MNH in 2022 bij een matig risiconiveau in staat is gebleken flexibel en adequaat te reageren en in 2023 dit vermogen weet te behouden en verbeteren.

3.5 Toekomstparagraaf

In 2022 zijn er wisselingen en per saldo uitbreidingen geweest binnen het bestuur. Door uitdrukkelijk te selecteren op complementaire competenties en deskundigheden zijn er stappen gezet voor een verdere specialisatie bij de portefeuillevverdeling. Twee nieuwe senioren in het bureau vormen samen met de directeur een solide MT dat in samenspraak met het bestuur de toekomststrategie uitzet en met de medewerkers uitvoert. Nog steeds geldt dat de komende twee jaar cruciaal zijn voor de toekomst van de organisatie. De aangescherpte positionering plaatst de verschillende elementen van de MNH in een herkenbaar en samenhangend beeld. Het accent blijft inhoudelijk op gezonde leefomgeving, landbouw en biodiversiteit en energietransitie. Circulaire economie kunnen we helaas minder aandacht geven. Met meer senioriteit aan de top in combinatie met netwerkcombinaties in de (project)uitvoering, wordt gestreefd naar een compacte MNH die effectief, koersvast en in verbinding met de regionale partners, de lange termijn doelen haalt. Het is cruciaal dat de lange termijn financiering de ambities mogelijk blijft maken. Ook de relatie met de provincie speelt hierin een belangrijke rol.

Continuïteit

Met de verwachting van een goed gevulde acquisitieportefeuille laat zich aanzien dat 2023 een goed jaar wordt, doch waarin onverminderd aandacht nodig is voor acquisitie om ook in de jaren na 2023 de continuïteit te kunnen waarborgen. Binnen de beperkte speelruimte is projectleiderscapaciteit aangetrokken, de focus voor komend jaar zal liggen op het aantrekken van seniore projectleiderscapaciteit. Dit vergroot de slagkracht van de MNH.

4. De financiële positie van de vereniging

4.1 Staat van Baten en Lasten

De baten overtroffen in 2022 de begrote baten aanzienlijk. Ook de kosten van uitvoering van de gefinancierde activiteiten namen evenredig toe. In 2022 is een positief resultaat behaald. Het resultaat vóór verrekening van bestemmingsreserves en incidentele lasten in 2022 bedraagt €60.325 positief. Vergeleken met de begroting is dit €42.325 meer. Dit saldo is toegevoegd aan de continuïteitsreserve. De kosten van personele overhead zijn iets gestegen in 2022 als gevolg van de toename van het aantal medewerkers. Tegelijkertijd zijn huisvestingskosten nagenoeg gelijk gebleven en kantoorkosten gedaald ten opzicht van 2021.

4.2 Balans en beleid t.a.v. reserves

De vereniging MNH streeft naar het aanhouden van een voldoende Eigen Vermogen tot het waarborgen van de continuïteit. Positieve resultaten zullen in het daaropvolgende jaar bestemd worden, zodat het Eigen Vermogen beperkt blijft tot een continuïteitsreserve. Het Algemeen Bestuur heeft er voor wat betreft de continuïteitsreserve besloten deze aan te houden op een bedrag van €400.000,-. De reservevorming in het Eigen Vermogen voldoet aan de VFI-richtlijn, namelijk: er wordt geen reserve gevormd, zonder dat deze bestemd is. De continuïteitsreserve is bedoeld om risico's op korte termijn op te vangen. De continuïteitsreserve is door toevoeging van het resultaat in 2022 gesteld op €229.638,-. De liquiditeiten van de vereniging zijn ondergebracht op spaar- en bankrekeningen, waar geen vermogensrisico's aan verbonden zijn.

2.4 Begroting en realisatie 2022

MNH	2023 Begroot	2022 begroot	2022 realisatie
INKOMSTEN			
Fonds Prov Milieufederaties	290.000	174.000	233.720
Subsidies Provincie NH	105.000	-	
Acquisitie andere fondsen	378.000	308.000	335.400
Opdrachten	380.000	256.000	384.737
Diversen	61.901	3.000	10.127
TOTAAL INKOMSTEN	1.214.901	741.000	963.985
UITGAVEN			
UITVOERINGSKOSTEN			
Personeelskosten			
Salarissen	750.901	460.000	419.302
Sociale lasten			63.765
Pensioenlasten			45.416
Ziekteverzuim verzekering	15.000	12.000	9.984
Uitkering ziekengeld			511-
Bevordering deskundigheid	5.500	3.000	7.509
Ingehuurd personeel	10.000	35.000	16.720
Overige kosten personeel	5.500	10.000	15.813

<i>subtotaal</i>	786.901	520.000	577.997
Huisvestingskosten			
Huur- en schoonmaakkosten	13.800	13.500	13.327
Doorberekende onderhuur	2.220-	2.220	2.220-
Belastingen en verzekeringen	1.040	2.500	749
Energiekosten	2.880	4.000	2350
Overige huisvestingskosten	500	2.220	80
<i>subtotaal</i>	16.000	20.000	14.285
Kantoorkosten			
Kantoorbenodigdheden	3.000	1.000	2.555
Telefoon en internetkosten	3.000	2.000	3.797
Porti- en vrachtkosten	100	100	290
Administratie- advies- en accountantskosten	25.000	30.000	22.974
Vakliteratuur en abonnementen	100	100	64
Automatiseringskosten	10.000	10.000	10.361
Afschrijving inventaris	2.500	1.800	2.484
Overige kantoorkosten	5.300	-	6.295
<i>subtotaal</i>	49.000	44.000	48.784
Overige uitvoeringskosten			
Bestuur	1.000	1.000	1.136
Jaarverslag	1.500	1.500	1.500
Juridische kosten	-	-	-
Reis- en verblijfkosten	5.000	5.000	3.119
Overige uitvoeringskosten	15.500	5.500	9.184
<i>subtotaal</i>	23.000	13.000	14.939
Totaal uitvoeringskosten	874.901	597.000	656.005
Directe projectkosten	340.000	125.000	247.656
TOTAAL UITGAVEN	1.214.901	722.000	903.660

BIJLAGE I

Overzicht alle projecten 2022

Projecten thema Biodiversiteit

Groen in de Buurt

Groen in de Buurt (voorheen Groen Kapitaal in de Buurt) is een stimuleringsprogramma waarmee gemeenten worden ondersteund in het betrekken van bewoners bij het ontwikkelen en beheren van groen in de wijk. Het programma zet gemeenten aan om zelf de structurele ondersteuning van groene vrijwilligers op te pakken, door middel van financiering uit de gemeenten en cofinanciering door de Provincie Noord-Holland. In het programma wordt op gemeenteniveau een aanpak uitgevoerd waarbij de initiatieven in jaar van idee tot uitvoering kunnen komen. Wij bieden advies en procesbegeleiding, zowel voor de gemeente als de initiatieven.

Looptijd:

01-09-2020 / 01-09-2023

Partners:

We voeren het project uit in samenwerking met Landschap Noord-Holland (penvoerder) en IVN Noord-Holland.

Doel:

Doel van het project is om de betrokkenheid van mensen bij het groen in hun buurt te versterken, en om initiatieven uit de samenleving te ondersteunen en te verbinden aan de ambities van het programma Groen Kapitaal van de Provincie Noord-Holland.

Acties in 2022:

- In mei 2022 hebben we het project in de gemeente Alkmaar afgerond. De laatste initiatieven zijn ondersteund tot de uitvoering. We hebben de resultaten gezamenlijk gevierd met een fietsexcursie en een borrel met de wethouder. Er heeft een evaluatie plaatsgevonden met de gemeente en ons projectteam.
- In juli 2022 gingen we aan de slag in Bergen en Heiloo. We organiseerden verschillende bijeenkomsten om de initiatieven op weg te helpen. In totaal doen 10 initiatieven mee in Bergen en Heiloo, zij worden in 2023 verder begeleid tot uitvoering.
- Het verder ontwikkelen en evalueren van onze aanpak en werkwijze.
- Het verder ontwikkelen en evalueren van de samenwerking binnen het projectteam.

Resultaten in 2022:

- In Alkmaar: een afgerond project waarbinnen 7 groene bewonersinitiatieven zijn uitgevoerd;
- In Alkmaar: een bijeenkomst (excursie en borrel) met alle deelnemers en de wethouder;
- In Alkmaar: een evaluatie van het project;
- In Bergen en Heiloo: project geacquireerd en samenwerkingsafspraken gemaakt;
- In Bergen en Heiloo: in totaal 3 bijeenkomsten voor bewoners georganiseerd;
- In Bergen en Heiloo: in totaal 10 kansrijke bewonersinitiatieven aangehaakt die deelnemen aan het project.

Biodiversiteit in bebouwd gebied/Netwerk Groenblauwe Gemeenten

In 2021 voerden we het project "Biodiversiteit in bebouwd Gebied" uit. Wegens vertraging bij de uitvoering sloten we dit project in 2022 af. Deze vertraging had te maken met de coronamaatregelen die in de eerste maanden van 2022 nog geldig waren. Dit project heeft een vervolg gekregen onder de noemer "Netwerk Groenblauwe Gemeenten". In dit project faciliteren we regionale uitwisseling en samenwerking tussen gemeenten op groenblauwe thema's.

Looptijd:

2022- 2024

Partners:

We voeren het project uit in samenwerking met Stichting Steenbreek. De Provincie Noord-Holland is ook nauw betrokken.

Doel:

Het doel van het project is om kennis, ervaringen en netwerken rondom biodiversiteit binnen gemeenten te versterken en hiermee samenwerkingen en gezamenlijke acties aan te jagen op regionaal niveau.

Acties in 2022:

- Het organiseren van 3 regionale bijeenkomsten voor groene ambtenaren voor het project "BBiK"
- (Regionale) Kernthema's verder verkend;
- Vervolgproject ontwikkelen en aanvraag ingediend bij de Provincie Noord-Holland;
- Vervolg project opgestart, afspraken maken en samenwerkingen aangaan;
- Kick-off bijeenkomst organiseren;
- Netwerk informeren over nieuw project (nieuwsbrief voor groene ambtenaren).

Resultaten in 2022:

- Een netwerk van zo'n 120 groene ambtenaren aangehaakt en de eerste stappen gezet richting regionale samenwerkingen;
- 3 succesvolle bijeenkomsten georganiseerd;
- Een vervolg (Netwerk Groenblauwe Gemeenten) ontwikkeld en geacquireerd;
- Vervolgproject Netwerk GBG opgestart.

Greenspots voor biodiversiteit

Het project Greenspots is een project dat sinds 2020 werd uitgevoerd. Het initiatief hiervoor kwam vanuit de Noord-Hollandse TBO's. Er werd binnen dit project advies en financiering georganiseerd voor initiatieven voor biodiversiteit uit de samenwerking. Het is belangrijk dat er daarbij handelingsperspectief is voor mensen en dat we hierbij nieuwe doelgroepen kunnen betrekken. Aan de hand van een aantal pilots ontwikkelen we een handreiking met daarin wat een Greenspot is en hoe je een Greenspot kan ontwikkelen. Dit project is grotendeels in 2020 en 2021 uitgevoerd. In 2022 hebben we de laatste resultaten opgeleverd en het project afgesloten.

Looptijd:

Januari 2020-december 2022

Partners:

We voeren het project uit in samenwerking met IVN Noord-Holland. We werken nauw samen met de TBO's en het platform Groen Kapitaal van de Provincie Noord-Holland.

Doel:

Doel van het project is om nieuwe plekken voor biodiversiteit te creëren in Noord-Holland (of bestaande plekken te verbeteren). Greenspots maken biodiversiteit en mogelijkheden tot herstel in de buurt concreet. Met de Greenspots willen we mensen inspireren en praktische handvatten bieden om zelf met biodiversiteitsherstel aan de slag te gaan.

Acties in 2022:

- Het helpen opstarten van één laatste Greenspot;
- Het afronden (met eindverantwoording) van de ondersteuning van de Greenspots;
- Het afmaken en publiceren van de Handreiking Greenspots;
- Evalueren van het project en afsluiting in het TBO.

Resultaten in 2022:

- Een afgerond project met 8 complete Greenspots en één Greenspot in wording;
- Een uitgebreide handreiking voor initiatiefnemers;
- Een evaluatie met de stuurgroep.

Klimaatdoeners Hilversum

Dit project, voorheen Klimaatambassadeurs Hilversum, was een klein project in opdracht van de gemeente Hilversum en Waternet. We onderzochten hierin een aanpak om op wijkniveau mensen laagdrempelig te betrekken bij klimaatadaptatie in eigen huis en tuin. Dit project is grotendeels in 2021 uitgevoerd en in 2022 afgesloten met een kleine uitdeelactie.

Looptijd:

Mei 2021-oktober 2022

Partners:

We werken nauw samen met onze opdrachtgevers, Waternet en de gemeente Hilversum

Doel:

Mensen bewust maken van het belang van klimaatadaptatieve maatregelen rondom het eigen huis, specifiek in Hilversum-Oost.

Acties in 2022:

- Het organiseren van een kleine uitdeelactie
- Afsluiten van het project

Resultaten in 2022:

- Een uitdeelactie met plantmateriaal voor mensen in Hilversum-oost

Platform CO2 Neutraal Noord-Holland/Valuta voor Veen

Valuta voor Veen was een project van vijf natuur en milieufederaties. Hierbij werden pilots uitgevoerd met het toepassen van de Valuta Voor Veen methode. Dit project liep af in 2021. In 2022 bleven we wel nauw betrokken bij deze pilots, waarvan één nog doorloopt in een nieuw project.

Het Platform CO2 Neutraal Noord-Holland is opgericht door de Natuur en Milieufederatie Noord-Holland om CO₂-certificaten uit projecten die bijvoorbeeld de Valuta voor Veen of blijvend grasland methodes gebruiken aan te bieden aan kopers.

Looptijd:

Doorlopend project

Partners:

We werken nauw samen met de andere milieufederaties, TBO's en Natuurlijke Zaken op dit thema.

Doel:

CO2 vastleggen in de veenweidegebieden, om zo bodemdaling tegen te gaan en de biodiversiteit te versterken. Door de vastgelegde CO2 te verwaarden met certificaten bieden we grondeigenaren een kansrijk verdienmodel en burger, bedrijven en overheden een mogelijkheid om hun CO2 uitstoot vrijwillig te compenseren.

Acties in 2022

- Het Valuta voor Veen plan voor de Burkmeer herschrijven (in 2023 opnieuw indienen bij de SNK);
- Meedoen aan een aantal overleggen met andere milieufederaties, gericht op uitwisseling en kennisdeling;
- Ontwikkelingen rondom de Regionale Veenweidestrategie volgen en lobby voeren;
- Acquisitiekansen onderzoeken.

Resultaten in 2022:

- Een herschreven plan voor de Burkmeer.

Beleefbos Noorderhaven

Een beleefbos is een plek waar cliënten en medewerkers van een zorginstelling samen met andere betrokkenen kunnen genieten van groen en biodiversiteit. Een beleefbos is geen voedselbos (gericht op productie) maar richt zich juist op zien, voelen, proeven en vertellen. Ook biedt het betrokkenen een plek om samen de handen uit de mouwen te steken, bijvoorbeeld in het onderhoud. Zorginstelling 's Heeren Loo Julianadorp heeft nu bij Noorderhaven het eerste beleefbos van Nederland.

Looptijd:

2021-mei 2022

Partners:

We werkten samen met Landscape Foodscape en zorginstelling 's Heeren Loo Julianadorp.

Doel:

Het concept van 'beleefbossen' lading geven en breder toepassen bij zorginstellingen in Nederland door middel van het uitvoeren van een pilot met dit concept.

Acties in 2022:

- Het verzamelen van best practices en het maken van een handreiking over dit concept;
- Het organiseren van een inspirerende opening van het beleefbos;
- Onze ervaringen en inspiratie breed verspreiden;
- Dit project administratief afronden.

Resultaten in 2022:

- Een bijeenkomst met verschillende sprekers en publiek op locatie én via een livestream om het beleefbos te openen;

- De handreiking "Beleefbossen - De kracht van groen voor de zorg";
- Het eerste beleefbos van Nederland is aangelegd en toegankelijk voor bezoekers.

Voedselbossen in Noord-Holland

In 2022 gingen we op verzoek van de Provincie Noord-Holland aan de slag met kennisontwikkeling over voedselbossen en agroforestry. Dit om tegemoet te komen aan de actualiteit en de vele vragen die bij ons en bij de provincie binnen kwamen over dit onderwerp.

Looptijd:

Februari 2022-augustus 2022

Doel:

Initiatiefnemers en geïnteresseerden op het gebied van voedselbossen en agroforestry op weg helpen met laagdrempelige informatie gericht op Noord-Holland.

Partners:

We hebben samengewerkt met de Provincie Noord-Holland bij de uitvoering van dit project.

Acties in 2022:

- Project opstarten en kansen verkennen;
- Aanvullen van de initiatievenkaart op platform Boer en Business in Balans;
- Een viertal kennisdossiers ontwikkelen voor geïnteresseerden en initiatiefnemers;
- Vragen die binnenkomen beantwoorden en mensen op weg helpen;
- Een netwerkbijeenkomst organiseren.

Resultaten in 2022:

- Het netwerk rondom voedselbossen en agroforestry in Noord-Holland in kaart gebracht;
- Een goed bezochte netwerkbijeenkomst op locatie bij een voedselbos;
- Kennisdossiers en een roadmap voor initiatiefnemers opgeleverd en geplaatst op platform Groen Kapitaal.

Plan Boom

Plan Boom richt zich op de aanplant van 10 miljoen bomen in tuinen, bermen, plantsoenen, parken, bedrijventerreinen en in het buitengebied van heel Nederland. In Noord-Holland ligt het doel op 1 miljoen bomen. Voor en door burgers. Hiermee verkleinen we onze CO2-uitstoot en wordt onze leefomgeving mooier, groener, frisser en gezonder.

Looptijd:

1-04-2020- / 1-04-2024

Partners:

12 MNF's, LandschappenNL, Trees for All, en meerbomen.nu. Het aantal partners groeit gedurende het project.

Doel:

Ons ambitie is 1 miljoen planten in Noord-Holland binnen 4 jaar.

Acties in 2022:

- Overleggen met Provincie in verband met Bossenstrategie en het Masterplan Biodiversiteit
- Uitdeelactie Beverwijk voorbereiden

- Ontwikkelen en verder uitbouwen Noord-Hollands aanpak
- Zoeken plantlocaties, onder andere bij campings, maneges en federatie particulier grondbezit.

Resultaten in 2022:

- Uitdeelactie Beverwijk 18 februari 2023 voorbereid
- Samenwerking met Landschap Noord-Holland
- Provincie Noord-Holland bekend gemaakt van Plan Boom

Klimaatambassadeurs

Klimaatadaptatie zal steeds meer invloed hebben op onze leefomgeving. Wat is er nodig in Noord-Holland om droge voeten te houden? Hoe pakken we hittestress aan in de versteende omgeving? Om hierover mee te denken heeft de Natuur en Milieufederatie ambassadeurs om inhoudelijke input te kunnen geven over klimaatbuffers.

Looptijd:

2022-2024

Partners:

Verschillende NMF's, en korte lijn met Groen Kapitaal in de Buurt.

Doel:

Inbreng geven en op de hoogte zijn van klimaatadaptatie ontwikkelingen in Noord-Holland samen met de klimaatambassadeurs.

Acties 2022:

- Werven nieuwe ambassadeurs
- Oude ambassadeurs opnieuw motiveren mee te doen
- In Hilversum werven ambassadeurs die zich inzetten voor klimaatbestendige buurt
- Online toolkit ontwikkelen

Resultaten in 2022:

- Samen met Vogelbescherming NL. LNH en NM hebben we een verkenning uitgevoerd voor de mogelijkheden van de ontwikkeling van een klimaatbuffer in de achteroevers in de Wieringermeer.
- Deelname aan netwerkbijeenkomst 'Wat kun jij doen voor een leefbaar Noorderkwartier'
- Online toolkit ontwikkeld voor informeren ambassadeurs [online toolkit](#)

Projecten thema Duurzame Energie

Regionale Energiestrategie – Participatie

Voor de uitvoering van het Klimaatakkoord is Nederland opgedeeld in 30 regio's. In iedere regio werken provincies, gemeenten, waterschappen, bedrijven, netbeheerders, maatschappelijke organisaties en burgers samen aan een Regionale Energiestrategie (RES). Afgevaardigden van de Participatiecoalitie zijn in iedere regio vertegenwoordigd om het belang van bewoners te borgen.

De landelijke participatiecoalitie bestaat uit de 12 Natuur- en Milieufederaties, Energie Samen, Hier Klimaatbureau, LSA Bewoners en Buurkracht. Op provinciaal niveau wordt de participatiecoalitie ingevuld door organisaties uit de regio. In Noord-Holland wordt de participatiecoalitie gevormd door Energie

Samen Noord-Holland (ESNH) en Natuur en Milieufederatie Noord-Holland (MNH). Deze organisaties nemen samen het voortouw om in samenwerking met andere organisaties coalities in de RES regio's Noord-Holland Noord en Noord-Holland Zuid.

Looptijd:

1-09-2019 / 31-12-2022

Doel:

Inbreng in de RES-regio's in Noord-Holland Noord en Zuid leveren. Door kennisbijeenkomsten met ambtenaren, staten- en raadleden. Afstemming op (boven) provinciaal niveau met stakeholders voor de RES-inbreng.

Acties 2022:

- In beide RES regio's aanwezig in de stuurgroepen XL en XXL
- Bijdragen leveren aan werkgroepen beide RES regio's
- Uitbouwen energienetwerk Noord-Holland
- Informatiesessie voor leden en achterban organiseren
- Organiseren RES-kennissessie over participatie en communicatie

Resultaten 2022:

- Input leveren vanuit de visie van de Participatiecoalitie Noord-Holland aan beide RES regio's
- Inspreekmomenten met of namens onze achterban bij de raads- en provinciale vergaderingen
- Deelname aan verschillende ambtelijke overleggen

Zoekgebieden Zon en Wind

Bij de RES Noord-Holland Noord en Noord-Holland Zuid zijn tijdens RES 1.0 zoekgebieden voor wind en zon aangewezen.

Looptijd:

2022

Doel:

Met de Participatiecoalitie zetten wij ons in voor het delen van kennis over bewonersparticipatie en natuurinclusieve energietransitie. Wij bevorderen de inbreng van lokale initiatieven, we ondersteunen initiatieven bij hun projecten op het gebied van energieopwek, duurzame warmte en energiebesparing.

Acties 2022:

- Vervolgverkenning van kleinschalige opwekmogelijkheden van zonne-energie in de Gooi en Vechtstreek
- Onderzoek naar de kansen voor het inpassen en ontwikkelen van duurzame energie in de RES zoekgebieden op en rond het terrein van recreatieschap Spaarnwoude
- Evaluatie proces tot vaststelling van de RES 1.0 in Diemen
- Opstellen van een Zonneladder voor de gemeente Diemen
- Inhoudelijk ondersteunen Stedelijke Adviesgroep RES Amsterdam (SARA)
- Organiseren werksessies met als doel brede afstemming met lokale stakeholders en klankbordgroepen bij het proces van de Energietransitie in Amsterdam
- Opstarten Zaanstad-Waterland - Zon op dak en parkeerplaatsen
- Opstarten project Wind op Land van agrariërs samen met LTO

Resultaten 2022:

- Dialogen gehouden samen met SARA (Stedelijke Adviesgroep RES Amsterdam) met bewonersparticipatie en opleveren inzichtelijke lijst standpunten verschillende partijen
- Oplevering [rapport](#) Gooi en Vecht: vervolgvragen van kleinschalige opwekmogelijkheden van zonne-energie
- Oplevering rapport Spaarnwoude: verkenning natuur, landschap en recreatie in zoekgebieden Recreatieschap Spaarnwoude
- Evaluatierapport proces RES 1.0 in Diemen
- Bijeenkomst Diemen Zonneladder met inwoners Diemen en oplevering Rapport Zonneladder Diemen
- Inspreekmomenten met of namens onze achterban bij de raads- en provinciale vergaderingen bij concretiseren zoekgebieden

Aardgasvrij

In de toekomst gaan we onze huizen duurzaam verwarmen, en niet meer met aardgas. Om dat in 2050 voor elkaar te hebben, hebben gemeenten plannen gemaakt wanneer welke wijken van het aardgas af gaan.

Looptijd:

2022

Doel:

We adviseren overheden over het betrekken van bewoners bij aardgasvrije wijken en de RES'en, en de projecten die daaruit voortvloeien.

Acties 2022:

- Mogelijke maatregelen en kennis in kaart brengen Aardgasvrije wijken
- Zoeken en leren van initiatieven voor aardgasvrije wijken

Resultaten 2022:

- Kennisdocument maatregelen voor aardgasvrije wijken
- Plan van aanpak oppakken aardgasvrije wijken 2023

Projecten thema Gezonde Leefomgeving

Luchtvaart

In 2022 actief deelgenomen in het debat rond de luchtvaart op Schiphol. We hebben geagendeerd dat de luchtvaart binnen de grenzen van de gezondheid, de leefomgeving en het klimaat blijft. De minister van I&W heeft aangekondigd dat het plafond teruggaat naar max. 440.000 vliegbewegingen. Verdere krimp is nodig voor vermindering van de effecten op de gezondheid, natuur en klimaat. Binnen de Omgevingsraad Schiphol heeft MNH een kennis- en adviesfunctie naar bewoners en Ministerie van I&W. Er zijn goede contacten gebouwd met het RIVM en de GGD'en rond Schiphol. Met partners hebben we de politiek voorzien van input en voorstellen voor moties.

Looptijd:

01-01-2022 / 31-12-2022

Partners:

Bewonersorganisaties, Omgevingsraad Schiphol, Natuur & Milieu, Milieudefensie, Greenpeace, de Groene 11

Acties in 2022:

- Een [onderzoek](#) gedaan over woningbouwlocaties binnen de geluidsbelasting grenzen van Schiphol en met kaart materiaal visueel gemaakt
- Oproep en actieagenda '[Vliegen binnen de grenzen](#)' opgesteld en aangeboden aan de Minister, en protestdag krimp de luchtvaart op 5 november op Schiphol. Hierin een actieagenda voor de grenzen van de luchtvaart voor geluid, gezondheid, ultrafijnstof, stikstof, CO2 waarmee de luchtvaart opereert binnen de grenzen van klimaat en gezondheid.
- Klachten van omwonenden rond Schiphol en het belang van naleving van de WHO-normen voor gezondheid, kenbaar gemaakt bij de Inspectie Leefomgeving en Transport, Ombudsman en de minister.
- Juridische ondersteuning van bewonersgroepen; Zienswijze ingediend m.b.t de ontwerp vergunning Wet natuurbescherming voor Schiphol. De aanvraag is vervolgens teruggetrokken, er wordt aan een nieuwe aanvraag gewerkt via externe saldering.
- Input geven over geluid en gezondheid in kamer debatten en bij luchtvaart commissie van I&W en stakeholders
- Bij Ministerie agendasetting over normen voor gezondheid; geluid en ultrafijnstof, klimaat
- Hebben we acties en feiten gepubliceerd op onze website www.eerlijkovervliegen.nl
- Veel acties en samenwerking met andere milieuorganisaties met als resultaat succesvolle lobby en inhoudelijke afstemming, ook met GGD'en en RIVM.

[Groene Vrijwilligers Netwerken](#)

MNH is in 2022 landelijk projectleider geworden voor het Project Groene Vrijwilligers Netwerken, voor de koepel van NMF's. Dit project wordt gecoördineerd door de Vogelbescherming, en uitgevoerd met 5 partners. Het project beoogt de vorming van 100 actieve netwerken van vrijwilligers die zich inzetten voor de basiskwaliteit natuur en getraind worden voor een effectieve lobby bij de omgevingswet.

Looptijd:

1-7-2022 / 31-12-2026

Partners:

Vogelbescherming, IVN, LandschappenNL, SoortenNL

Resultaten in 2022:

- Opstart project met partners
- Samenwerkingsovereenkomsten NMF's
- Samenstelling team trainingen omgevingswet

[Weeffouten in het besluitvormingssysteem](#)

Na 50 jaar milieubeleid, kampt Nederland (en andere landen) nog steeds met o.a. een klimaatcrisis, stikstofcrisis en een te hoge grondstoffenconsumptie. In het weeffouten project inventariseren en onderzoeken we daarom de weeffouten in de besluitvorming van het milieubeleid en bespreken onze bevindingen met betrokken stakeholders. Daarnaast bouwen we aan een beweging om een sneller en effectiever milieubeleid te realiseren door o.a. politieke discussies en slimme inventarisaties.

Looptijd:

1 juli 2022 - 30 juni 2025

Partners:

Recycling Netwerk Benelux (RNB), Transparancy International Nederland (TI-NL) en Corporate European Observatory (CEO).

Doel:

Het onderzoeken en aanpakken van de weeffouten in de manier van besluitvorming ten behoeve van snel en effectief en milieubeleid.

Acties in 2022:

- Voorbeelden van weeffouten geïnventariseerd en onderzocht die bestaan bij de besluitvorming rondom circulaire economie, landbouw en luchtvaart.

Resultaten in 2022:

- Een verhaallijn beschreven over hoe de besluitvorming en uitvoering rondom milieubeleid tot stand komt en de weeffouten die daarin bestaan. Dit verhaal willen we bespreken met en laten aanvullen door betrokken stakeholders.

Stikstof

Het huidige stikstofprobleem in Nederland wordt veroorzaakt door een hoge depositie van stikstof op natuurgebieden. MNH doet onderzoek naar de grootste uitstoters van Noord-Holland en brengen betrokken op de hoogte van de uitslagen

Looptijd:

1 januari 2022 van/tot 31 december 2022

Partners:

Natuurmonumenten

Doel:

Bronnenonderzoek naar de grootste uitstoters van stikstof van de industrie in Noord-Holland en het kritisch volgen van vergunningverlening voor stikstof.

Acties in 2022:

- Onderzoek gedaan naar de stikstofbronnen van de industrie in Noord-Holland.
- Stikstof themasessie georganiseerd voor onze achterban samen met de provincie N-H.
- Inspraak gehad, bezwaar gemaakt en beroep aangetekend voor relevante plannen en onjuistheden of ongewenste vergunningverlening van de provincie N-H aangekaart en politiek gemaakt.

Resultaten in 2022:

- Een succesvolle themasessie over stikstof waarbij ongeveer 60 deelnemers aanwezig waren (boeren, natuurliefhebbers, ambtenaren).
- Deelname aan verschillende overleggen en tafels over mogelijke maatregelen voor de stikstof-aanpak in Noord-Holland.
- Op juridisch vlak een bijdrage geleverd aan het lobbydocument m.b.t. stikstofvergunningen van de Groene 11 werkgroep “Juridische borging” (feb/mrt 2022) en is uitleg hierover gegeven bij het directeurenoverleg.

- Mede een zienswijze ingediend voor het bestemmingsplan Hofwijk Noord (12 juli 2022, Zaan-dam), waarbij onjuiste uitgangspunten bij de berekening van stikstof emissies werden gehanteerd.

A8/A9: juridische ondersteuning Groene Combinatie

In een actief samenwerkingsverband is met de juridische expertise geparticipeerd in de publiciteits- en beïnvloedingsactiviteiten m.b.t. de provinciale plannen voor de aanleg van een verbinding tussen de A8 en A9 die Werelderfgoed gebied de Stelling van Amsterdam doorsnijdt.

Looptijd:

1-1-2022 t/m 31-12-2022

Partners:

11 Noord-Hollandse landschaps-, bewoners-, OV-, landbouw- en natuurorganisaties

Doel:

Een integrale gebiedsaanpak, waarbij de kernkwaliteiten van het UNESCO werelderfgoed landschap verder worden ontwikkeld, waarbij de mobiliteits- en leefbaarheidsproblematiek wordt opgelost zonder doorsnijding van het gebied.

Activiteiten en resultaten in 2022:

- Inspraak, lobby, overleg en correspondentie bij/met provincie, gemeentes, Tweede Kamer en ICOMOS (UNESCO werelderfgoed)
- In 2022 is door de Groene Combinatie een alternatieve gebiedsvisie uitgebracht: De Groene Long. Deze is met een publiciteitscampagne uitgebracht, en toegezonden aan UNESCO werelderfgoed organisatie ICOMOS, die eerder een kritisch rapport uitbracht over de plannen voor een doorsnijdende verbinding
- In 2022 heeft de provincie een "Landschapsplan" aangenomen, met als doel het Werelderfgoed gebied op te waarderen, daarbij ruimte latend voor de wegverbinding. De Minister van I&W heeft (definitief) laten weten niet mee te financieren. Er is provinciaal geen planning meer om het wegbesluit ter inzage te leggen.

Juridische ondersteuning

De juridisch medewerker maakt lokale groepen en actieve privé personen, die te maken hebben met ontwikkelingen in hun omgeving waar zij invloed op willen uitoefenen, wegwijs in het doolhof van regels en procedures. Ook duurzame initiatieven krijgen advies. We adviseren welke stappen ze moeten zetten, hoe ze een bezwaar- of beroepsschrift moeten opzetten, maar ook hoe ambtenaren of bestuurders benaderd kunnen worden en/of publiciteit gegenereerd. Juridische procedures zijn geen doel op zich.

Looptijd:

Doorlopend

Partners:

Lid organisaties, actieve burgers, natuur- en milieu organisaties in N-Holland

Doel:

Leden en actieve burgers/organisaties bewerktuigen om resultaten te behalen voor milieu-, natuur- en landschapsbescherming.

Acties en resultaten in 2022:

- Degenen die de milieufederatie benaderen met vragen of verzoeken om ondersteuning worden in alle gevallen geholpen met een advies, en/of worden doorverwezen. In prioritaire gevallen stellen wij zelf een procedure (mede) in: in 2022 een hoger beroep m.b.t het Circuit Zandvoort (stikstofemissies) en zienswijzen m.b.t. onjuiste stikstofberekeningen voor een bouwproject en een parkeerplaats in een natuurgebied. Daarnaast zijn er lopende procedures m.b.t. de natuurvergunning voor Schiphol en het ontgassen met giftige stoffen van containers in de haven van Amsterdam.
- In totaal zijn er 57 adviesverzoeken behandeld, de meeste telefonisch of per mail, waarvan sommige meervoudig. Daarvan 5 duurzame initiatieven.

Donkerte van de Wadden

Het Waddengebied is één van de laatste plekken in Nederland waar het nog écht donker wordt. Het Programma Donkerte van de Wadden zet zich in voor een groter bewustzijn van het belang van het donker en nodigt mensen uit om de unieke donkerte van de Wadden te beleven. Samen met ondernemers en lokale partners ontwikkelen wij een snoer van donkertebelevingsplekken langs de gehele waddenkust waar iedereen gratis welkom is om de duisternis zelf te ervaren. Zo zorgen we ervoor dat het donkere Wad ook in de toekomst geliefd en beschermd blijft.

Looptijd:

Vanaf januari 2020 t/m juli 2024

Partners:

Rijksuniversiteit Groningen

Doel:

Het programma ‘[Donkerte van de Wadden](#)’ heeft als doel bewoners, recreanten en toeristen de duisternis van het Waddengebied te laten ervaren en nieuwe rustzoekende toeristen naar de waddenkust te trekken. Met behulp van belevingsplekken en jaarrond georganiseerde activiteiten wordt dit gerealiseerd. Ook willen we met het project de bewustwording over de noodzaak van het behoud van de duisternis vergroten. Dit gebeurt bijvoorbeeld door het ontwikkelen van een ondernemersnetwerk en het marketen van nachtactiviteiten via het platform Nacht van het Wad. Klik [hier](#) om een compleet overzicht te zien van alle projecten.

Acties in 2022:

- Organiseren van Ontwakend Landschap met nachtwandelingen binnen de noordelijke provincies.
- Oproep aan ondernemers om nachtactiviteiten te organiseren
- Ontwikkelen contentplanning voor de social media kanalen van Nacht van het Wad
- Organiseren van ondernemersbijeenkomsten
- Start gemaakt met een database met vrijwilligers en leveranciers
- Ontwikkelen van het Donkerte van de Wadden boek met foto's en interviews met ondernemers uit het Waddengebied
- Ontwikkelen van de Nachtk kaart
- Ontwikkeling van drie nachttuinen

Resultaten in 2022:

- Ruim 30 deelnemers aan Ontwakend Landschap
- Meer dan 50 verschillende nachtactiviteiten in het Waddengebied tijdens Nacht van het Wad
- 110 lezers van de ondernemersnieuwsbrief

- 2 ondernemersbijeenkomsten met in totaal 28 deelnemers
- Opleveren Donkerte van de Wadden boek, verkrijgbaar online en op 4 verkooppunten
- Opleveren Nachtk kaart, gratis verkrijgbaar op 6 locaties
- Oplevering informatieborden Nachttuinen

Nacht van de Nacht en Nacht van de Noord-Holland Natuur

Met de Nacht van de Nacht vierten we het belang van een donkere nacht voor natuur en mens. Dat doen we ieder jaar op de laatste zaterdag van oktober. In samenwerking met de Provincie Noord-Holland organiseerden we in aanloop naar Nacht van de Nacht de Nacht van de Noord-Hollandse natuur. We organiseerden een kick off programma vanuit het ARTIS-Planetarium met onder andere singersongwriter Tim Knol, dichter en theatermaker Marjolijn van Heemstra en neurofysioloog Prof. Joke Meijer. Met dit project bouwen we voort op het succes van [Nacht van de Nacht](#) en [Nacht van het Wad](#).

Looptijd:

Nacht van de Noord-Hollandse Natuur 27-10-2022

Nacht van de Nacht 24-10-2022 (elke laatste zaterdag van oktober)

Partners:

Provincie Noord-Holland, Gemeenten, lokale initiatieven en bedrijven in Noord-Holland, ARTIS, Eilandmuseum Jan Lont

Doel:

Informereren van publiek en lokale organisaties over een duurzamere aanpak van lichtoverlast. Bezoekers donkerte van dichtbij laten ervaren en bewustwording creëren van lichthinder op natuur, gezondheid en welzijn.

Acties in 2022:

- Oproep tot deelname aan de activiteiten van de Nacht van de Nacht uitgezet bij natuur-, milieu- en andere organisaties.
- Organiseren van een kick-off evenement bij ARTIS met een gevarieerd programma.
- Organiseren van een avondbijeenkomst bij Eilandmuseum Jan Lont met donkertewandeling langs de Waddenkust en bezoek aan donkertebelevensplek.
- Oproep tot deelname aan activiteiten Nacht van de Nacht en nacht van de Noord-Hollandse Natuur.
- Gemeenten en bedrijven gevraagd verlichting uit te schakelen tijdens Nacht van de Nacht.

Resultaten in 2022:

- Meer bewustwording voor het belang van lichthinder.
- Ruim 300 bezoekers bij ARTIS Planetarium en 50 belangstellenden bij Eilandmuseum Jan Lont
- 46 activiteiten georganiseerd door ondernemers in heel Noord-Holland
- Veel publiciteit via de lokale media en vooral ook de landelijke (Koffietijd, RTL en reclame-spotjes)

BIJLAGE II

Leden Bestuur en directie - nevenfuncties

Leden Bestuur

Het bestuur van de vereniging bestond in 2022 uit de volgende personen:

Aanvang 2022:

mw. R. Zonneveld-Birza (voorzitter),

mw. A. ter Heijne (penningmeester)

dhr. K. Buskermolen,

mw. H.J.M. van Zutphen (secretaris)

mw. M.E. van der Laan

Wijziging bestuur november 2022:

Afgetreden:

mw. H.J.M. van Zutphen

Toegetreden:

Dhr. J.P. Schaaïj

Dhr. J.S. de la Chambre

Mw. K. Jurgens

Nevenfuncties bestuur en directie van MNH in 2022

Bestuur

Naam

mw. R. Zonneveld-Birza

dhr. K. Buskermolen

mw. H.J.M. van Zutphen

mw. M.E. van der Laan

mw. A. ter Heijne

Dhr. J.P. Schaaïj

Dhr. J.S. de la Chambre

Mw. K. Jurgens

Nevenfuncties

Interim-manager met wisselende opdrachten binnen het (semi)publieke domein met een focus op duurzaamheid.

Voorzitter van bestuur Stichting DelftsPeil

Bestuurder bij Herenboeren Delft-Rijswijk.

Gepensioneerd en was Hoofd Onderwijsfaciliteiten bij het Horizoncollege in Noord-Holland.

Bestuurder van E-mobilegroup in Haarlem

Bestuurslid van Hoogheemraadschap (per april 2023)

Directeur van Stichting Nederland Schoon

Vrijwillig Business Consultant voor Women on Wings, een ontwikkelings-NGO, actief in India

Zelfstandig adviseur marketing, communicatie en innovatie

Directeur Serviceorganisatie bij Amerpoort

Lid van de Klankbordgroep Intrakoop.

Directeur Nationaal Groenfonds

Lid RvC en Auditcommissie van Meerlanden Holding NV

Voorzitter RvT van SKH (Kinderopvang Haarlemmermeer)

Sustainability Manager BeNe McDonald's

Partner en directeur Lysias Advies

Directie

Dhr. S.P. Akkerman

Lid Maatschappelijk Adviesraad Keygene

Lid Sustainable Advisory Board ForFarmers

Eigenaar van Oliithe – trends en strategie

Lid Bestuur Stichting Platform CO2 Neutraal

Bijlage III

Beloning van de directie

Naam	S.P. Akkerman
Functie	Directeur
Duur dienstverband	1-1-2022/31-12-2022
Omvang dienstverband (in fte)	1
Gewezen topfunctionaris	Nee
Echte of fictieve dienstbetrekking	Echt
WNT-maximum 2022	€ 216.000
Bezoldiging	€ 94.936
Werkgeversdeel pensioenpremie	<u>€ 11.950</u>
Beloning	
Belastbare onkostenvergoeding	0
Beloningen betaalbaar op termijn	<u>0</u>
Subtotaal	€106.346
	=====
Onverschuldigd betaald bedrag	0

Totaal bezoldiging	€ 106.346
	=====

De beloning voor de directeur voldoet aan de regeling beloning directeuren van goede doelen ten behoeve van besturen en raden van toezicht van het CBF.

De BSD-score van de directeur Natuur en Milieufederatie Noord-Holland is voor het jaar 2022 berekend op 355. Het salaris van de directeur was in 2022 € 94.936,- bij een fulltime dienstverband.

Onder het jaarinkomen van de directeur wordt verstaan salaris op fulltime basis (37 uur per week in ons geval), plus vakantietoeslag, plus eindejaarstoeslag of andere vergoedingen. De laatste twee zijn bij ons niet van toepassing.

Bij een BSD-score van 355 hoort volgens de regeling een maximum van €105.101 bij een volledige fte. Kortom, de directeur natuur en Milieufederatie Noord-Holland zit met zijn bezoldiging onder het gegeven maximum. De bezoldiging is daarmee ook lager dan het absolute maximum van de betalingsregeling.

DEEL II Jaarrekening 2022

Dit is de jaarrekening van de vereniging Milieufederatie Noord-Holland, statutair gevestigd te Bergen. Kantoor houdend te Zaandam.

Vereniging Milieufederatie Noord-Holland
Rapport inzake de
Jaarrekening 2022

Inhoudsopgave

Jaarrekening	
Balans per 31 december 2022	37
Staat van Baten en Lasten over 2022	38
Kasstroomoverzicht	40
Toelichting op de balans en staat van Baten en Lasten	41
Toelichting op de onderscheiden posten van de balans	44
Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen	47
Toelichting op de onderscheiden posten van de staat van Baten en Lasten	48
Toelichting op de onderscheiden posten van de uitvoeringskosten	50
Toelichting op de onderscheiden posten van de staat van Baten en Lasten met specificatie van administratie- en beheerkosten	51
Ondertekening van de jaarrekening	52
Controleverklaring	53

Balans per 31 december 2022							
(na resultaatbestemming)							
Activa			2022			2021	
		€	€		€	€	
Vaste activa							
Inventaris		5.602		7.041			
			5.602			7.041	
Vlottende activa							
Vorderingen:							
Debiteuren			356.162			197.488	
Overige vorderingen en overlopende activa			110.994			134.785	
Liquide middelen			482.539			329.712	
			955.297			669.027	
Passiva							
Reserves en fondsen							
Vrij besteedbare reserves en fondsen:							
Continuïteitsreserve		229.638		169.313			
			229.638			169.313	
Vastgelegde reserves en fondsen							
Bestemmingsreserve		-		-		-	
			-			-	
Totaal eigen vermogen			229.638			169.313	
Langlopende schulden							
Langlopende schulden		20.000		30.000			
			20.000			30.000	
Kortlopende schulden							
Crediteuren		67.876		100.769			
Belastingen en premies sociale verzekeringen		40.914		16.267			
Overige schulden en overlopende passiva		596.868		352.678			
			705.659			469.714	
			955.297			669.027	

Staat van Baten en Lasten over 2022				
		Realisatie 2022	Verenigings- begroting 2022	Realisatie 2021
		€	€	€
Baten bijdragen particulieren		1.681	2.500	2.851
Baten bijdragen organisaties		6.900	500	625
Baten verbonden organisaties zonder winstoogmerk		233.720	174.000	202.404
Baten andere organisaties zonder winstoogmerk		267.609	308.000	336.178
Subsidies overheden en anderen		67.792	-	61.935
Baten uit levering diensten		384.737	256.000	410.249
Overige baten en lasten		1.546	-	-
Totale baten		963.985	741.000	1.014.242
LASTEN				
Besteed aan doelstellingen				
Lasten per doelstelling				
Circulaire economie	796			21.351
Duurzame Energie	169.528			248.646
Gezonde Leefomgeving	48.653			7.319
Luchtvaart	11.548			62.552
Wadden	170.682			99.609
Landbouw & Natuur	191.854			288.048
Totaal besteed aan doelstelling		593.061	483.800	727.524
Acquisitie, beheer en administratie				
Acquisitiekosten	31.672			36.084
Kosten beheer en administratie ²	278.927			247.039
		310.599	239.200	283.123
Totale lasten		903.661	723.000	1.010.647
Saldo van baten en lasten		60.325	18.000	3.595

			Realisatie 2022	Verenigings- begroting 2022	Realisatie 2021
			€	€	€
Bestemming saldo van baten en lasten					
Toevoeging/ onttrekking aan:					
Tekort /overschot			60.325	18.000	3.595
Mutatie continuïteitsreserve			60.325	18.000	3.595
Mutatie bestemmingsreserves			-	-	-
Mutatie bestemmingsfondsen			-	-	-
			60.325	18.000	3.595

Kasstroomoverzicht

Het saldo van de geldmiddelen is in 2022 toegenomen. De oorzaak hiervan blijkt uit onderstaande analyse van de kasstromen.

		2022	2021
Kasstroom uit operationele activiteiten:			
Saldo van baten en lasten	60.325		3.595
Bij: afschrijving materiële vaste activa	2.484		2.578
		62.809	6.173
Aanpassingen voor:			
Veranderingen in werkkapitaal:			
Mutatie vorderingen	134.882-		154.181-
Mutatie kortlopende schulden	235.944		137.677-
		101.062	291.857-
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten		163.871	285.685-
Kasstroom uit investeringsactiviteiten:			
Investerings in materiële vaste activa		1.045-	2.635-
Kasstroom uit financieringsactiviteiten:			
Mutatie langlopende schulden		10.000-	10.000-
Netto kasstroom		152.827	298.319-
Saldo liquide middelen per 01-01		329.712	628.031
Saldo liquide middelen per 31-12		482.539	329.712
Mutatie geldmiddelen		152.827	298.319-

Toelichting op de balans en staat van Baten en Lasten

Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

De vereniging Milieufederatie Noord-Holland, statutair gevestigd te Zaanstad, is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel en Fabrieken onder nr. 40634265.

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien deze vóór het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

De jaarrekening is opgesteld conform de Richtlijn Fondsenwervende instellingen van de Raad voor de Jaarverslaggeving (RJ 650), waarbij onderscheid is gemaakt tussen fondsenwerving en de bestedingen daarvan naar zes doelstellingen.

Continuïteit

De provincie Noord-Holland heeft besloten de boekjaarsubsidie aan de MNH per 1 januari 2016 te beëindigen. Het toenmalige bestuur van de Milieufederatie Noord-Holland heeft toen moeten besluiten tot een drastische inkrimping van het aantal medewerkers. Het verlies in 2016 heeft het eigen vermogen van de Milieufederatie Noord-Holland sterk verminderd.

Vanaf 2017 wordt de continuïteit van de Milieufederatie Noord-Holland ondersteund door een overeenkomst met De Natuur en Milieufederaties, die o.a. voorziet in een liquiditeitsvoorschot van € 70.000. Per 31-12-2022 is 40.000 euro van deze lening afgelost en wordt er de komende jaren voorzien in een aflossing van telkens 10.000 euro.

De Nationale PostcodeLoterij heeft het werk van de Natuur en Milieufederaties in 2022 begunstigd met een vergelijkbaar bedrag als de afgelopen jaren werd toegekend. Dit heeft mede de basis gelegd voor continuïteit in 2022, samen met een goed gevulde projectenportefeuille en een versterkte inzet op het acquireren van projecten bij meerdere financiers.

De positieve resultaten van de afgelopen jaren hebben de basis voor de continuïteit versterkt. Deze continuïteit is echter, gezien de nog steeds beperkte vermogenspositie van MNH, nog sterk afhankelijk van de verwerving van voldoende subsidies en opdrachten voor 2023 en verdere jaren. De continuïteitsreserve voldoet ook nog niet aan de norm die daarvoor vanuit het CBF wordt gesteld. Tegelijk was de portefeuille voor 2022 goed gevuld. De portefeuille voor 2023 en daaropvolgende jaren is uitdagend als altijd, ook omdat een aantal langer lopende projecten zullen stoppen en het onzeker is of op die projecten een vervolg komt.

De continuïteit is in 2022 wel verder versterkt door het vrij hoge positieve resultaat. Voor 2023 wordt hier weer naar gestreefd.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, verminderd met de op basis van de geschatte economische levensduur bepaalde afschrijvingen. De afschrijvingen bedragen een vast percentage van de verkrijgingsprijs.

Vorderingen

De vorderingen worden opgenomen tegen nominale waarde onder aftrek van de noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid.

Continuïteitsreserve

Het bestuur van MNH streeft een goede verzekering van de continuïteit van MNH na. Daartoe dient de Continuïteitsreserve een bedrag te zijn van € 400.000. Zolang dit bedrag niet is bereikt, voegt het bestuur MNH jaarlijks zoveel mogelijk van het exploitatiesaldo toe aan de continuïteitsreserve en indien nodig rekening houdend met de continuïteit van onze projecten.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Baten bijdragen particulieren en organisaties

Onder deze categorie worden gelden verantwoord, die door de gever vrijwillig zijn afgestaan en geen (evenredige) tegenprestatie vragen voor geleverde goederen en of diensten.

Resultaat verkopen artikelen en/of gebruikte goederen

Onder deze categorie wordt het resultaat verantwoord van de verkoop van artikelen en/of gebruikte goederen. Dit resultaat wordt bepaald op basis van de netto-omzet verminderd met de kostprijs van de verkochte artikelen en/of goederen en toegerekende uitvoeringskosten.

Baten verbonden organisaties zonder winstoogmerk

Onder deze categorie worden bijdragen verantwoord van tijdelijke of blijvende samenwerkingsverbanden zonder winstoogmerk waarvan de Milieufederatie Noord-Holland deel uitmaakt.

Baten andere organisaties zonder winstoogmerk

Onder deze categorie worden bijdragen verantwoord van andere organisaties zonder winstoogmerk aan de Milieufederatie Noord-Holland.

Subsidies overheden en anderen

Onder deze categorie worden toegezegde subsidies van overheden, bedrijven en instellingen verantwoord. Onder subsidies zijn te verstaan bijdragen, die door de verstrekker afhankelijk zijn gesteld van de uitvoeringskosten van een project.

Bestedingen

Onder de bestedingen worden de volgende kosten verantwoord:

- directe projectkosten
- aandeel in de uitvoeringskosten.

Uitvoeringskosten

Onder de uitvoeringskosten worden de kosten verantwoord van de eigen organisatie. De personeelskosten zijn binnen de doelstellingen verdeeld op basis van urenregistratie en de werkelijke personeelskosten per medewerker. De andere kosten zijn conform deze urenregistratie verdeeld over de doelstellingen.

Kosten van eigen fondsenwerving

Alle kosten van activiteiten, die direct of indirect ten doel hebben mensen, bedrijven of instellingen te bewegen geld te geven voor één of meer van de doelstellingen, worden aangemerkt als kosten fondsenwerving.

Beheer- en administratiekosten

Ingevolge aanpassing van de Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 650, dient een fondsenwervende instelling met ingang van 2008 aan te geven welk deel van de kosten is gemaakt voor beheer en administratie. De 12 Nederlandse provinciale Milieufederaties stellen zich op het standpunt dat deze kosten gemaakt worden voor het realiseren van de doelstellingen van deze organisaties en tot de uitvoeringskosten behoren. Ter uitvoering van de RJ 650 wordt ook een toelichting op de onderscheiden posten van de Staat van Baten en Lasten opgenomen, waarin de kosten van fondsen- en subsidiewerving en beheer en administratie apart zijn gespecificeerd.

Bijzondere baten en lasten

De afzonderlijke posten zijn toegelicht onder de toelichting van de baten en lasten.

Belastingen

De milieufederatie Noord-Holland is voor gesubsidieerde en uit fondsenwerving gefinancierde activiteiten op grond van de doelstelling vrijgesteld van BTW. Per 1 januari 2014 is de vrijstelling voor sociaal-culturele prestaties door de belastingdienst bij mondelinge mededeling van een medewerker van het ministerie van financiën ingetrokken. Hiervan is echter geen schriftelijke bevestiging ontvangen. Voor werken in opdracht en detacheringsactiviteiten is derhalve BTW van toepassing. De Milieufederatie is voor de vennootschapsbelasting niet belastingplichtig.

Grondslagen voor de opstelling van het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

Toelichting op de onderscheiden posten van de balans							
Activa							
Materiële vaste activa						Inventaris	Totaal
						€	€
Aanschaffingswaardewaarde						16.931	16.931
Cumulatieve afschrijvingen tot 2022						9.890-	9.890-
Boekwaarde 1-1-2022						7.041	7.041
Mutaties							
Investerings						1.045	1.045
Afschrijving 2022						2.484-	2.484-
Saldo mutaties						1.439-	1.439-
Stand per 31-12-2022							
Aanschaffingswaarde						17.976	17.976
Cumulatieve afschrijvingen						12.374-	12.374-
Boekwaarde per 31-12-2022						5.602	5.602
Afschrijvingspercentages						20%	
Alle onder de materiële vaste activa opgenomen inventaris zijn dienstbaar aan de bedrijfsvoering.							
Vorderingen						31-12-2022	31-12-2021
						€	€
<u>Debiteuren</u>							
Debiteuren						356.162	197.488
<u>Overige vorderingen en overlopende activa</u>							
Afrekening subsidies en projecten						87.931	126.520
Waarborgsommen						4.038	4.038
Voorschot Raad van State						681	681
Overige vorderingen en overlopende activa						18.344	3.547
						110.994	134.785
Liquide middelen							
Triodos Internet Rendement Rekening						50.042	50.066
Triodos Internet Zaken Rekening						432.497	316.716
Gelden onderweg						-	37.070-
						482.539	329.712

						31-12-2022	31-12-2021
Passiva						€	€
Reserves en fondsen							
Vrij besteedbare reserves en fondsen:							
<u>Continuïteitsreserve</u>							
Het verloop van deze post is als volgt:							
Stand per 1 januari						169.313	140.718
Mutatie ten gunste/ ten laste van bestemmingsfondsen							25.000
Mutatie uit de resultaatbestemming						60.325	3.595
Stand per 31 december						229.638	169.313
Vastgelegde reserves en fondsen:							
<u>Bestemmingsreserve</u>							
Het verloop van deze post is als volgt:							
Stand per 1 januari							25.000
Mutatie							
Onttrekking reserve voor Eerlijk over vliegen							25.000-
Toevoeging reserve voor Eerlijk over vliegen							
Stand per 31 december						-	-
De reserves worden toegelicht bij het onderdeel "Grondslagen voor de waardering van activa en passiva"							

					31-12-2022	31-12-2021
Langlopende schulden					€	€
Vooruitontvangen NMF-bijdrage						
Stand per 1 januari						
Hoofdsom					70.000	70.000
Cumulatieve aflossingen tot 2022					30.000-	20.000-
Saldo per 1 januari					40.000	50.000
Mutaties						
Aflossing 2022					10.000-	10.000-
Stand per 31 december						
Hoofdsom					70.000	70.000
Cumulatieve aflossing					40.000-	30.000-
Kortlopend deel					10.000-	10.000-
Saldo per 31 december					20.000	30.000
Kortlopende schulden						
<u>Crediteuren</u>						
Crediteuren					67.876	100.769
<u>Belastingen en premies sociale verzekeringen</u>						
Afdracht loonheffing/ sociale lasten					14.460	11.804
Afdracht BTW					26.454	4.463
					40.914	16.267
<u>Overige schulden en overlopende passiva</u>						
Vakantiegeldverplichting					19.630	12.973
Vakantiedagenverplichting					10.904	6.547
Te betalen pensioenpremie					9.520	-
Te betalen accountantskosten					14.000	16.744
Te betalen netto lonen					1.643	
Vooruitontvangen NMF-bijdrage*					10.000	10.000
Vooruit ontvangen Subsidie Donkerte van het Waddengebied					397.996	237.409
Vooruit ontvangen subsidie Weeffouten in Milieubeleid					64.152	
Vooruit ontvangen subsidie Netwerk groenblauwe gemeenten					2.616	
Overige transitoria en diverse schulden					66.409	69.005
					596.868	352.678

* De totale schuld is per 31-12-2022 € 30.000. Conform overeenkomst wordt ieder jaar € 10.000 afgelost.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen					
Huurovereenkomsten					
De specificatie luidt als volgt:					
Object	Huur via	Einde huur	Opzeg- termijn	Huur per jaar	Prijspeil
Kantoorpand * Kleine Tocht 4-A Zaandam	Dettmer Holding BV	30-11-2021	3 mnd.	€ 10.413	2020
De huurovereenkomst wordt ieder jaar stilzwijgend met één jaar verlengd. De opzegtermijn is 3 maanden.					
Copying/ Printing	BNP PARISBAS Leasing Solutions	15-05-2023	6 mnd.	€ 3.132	2020

Toelichting op de onderscheiden posten van de Staat van Baten en Lasten				
BATEN				
			Verenigings-	
		Realisatie	begroting	Realisatie
		2022	2022	2021
		€	€	€
<u>Baten bijdragen particulieren</u>				
Donaties, giften en schenkingen	1.681	2.500	2.851	
<u>Baten bijdragen organisaties/bedrijven</u>				
Contributies en donaties	6.900	500	625	
<u>Baten verbonden organisaties zonder winstoogmerk</u>				
Stichting de Natuur en Milieufederaties	233.720	174.000	202.404	
<u>Baten andere organisaties zonder winstoogmerk</u>				
TBO	48.061		133.936	
Natuurmonumenten	10.000		10.000	
Overige organisaties zonder winstoogmerk	209.548	308.000	192.242	
Totaal	267.609	308.000	336.178	
<u>Subsidies overheden en anderen</u>				
RVO, Provincie NH en overige overheden	67.792		61.935	
	67.792	-	61.935	
<u>Baten uit levering diensten</u>				
Diverse opdrachtgevers	384.737	256.000	410.249	
<u>Overige baten en lasten</u>				
Rentebaten	-		-	
Overige baten	1.546		-	
Totaal	1.546		-	
Totale baten	963.985	741.000	1.014.242	

Toelichting baten

Bij de begroting 2022 is op het moment van opstelling van de begroting uitgegaan van een voorzichtig scenario voor 2022. De begrote baten zijn op veel punten overtroffen. De baten uit overheidssubsidies, met name van de Provincie Noord-Holland, zijn nog achtergebleven bij wat men uit die sector zou mogen verwachten en wat gebruikelijk is bij de andere provinciale milieufederaties.

Toelichting kosten beheer en administratie

De Provinciale Natuur en Milieufederaties hanteren voor het inzichtelijk maken van de kosten beheer en administratie een uniforme systematiek die gebaseerd is op de aanbeveling Toepassing Richtlijn 650 voor Kosten Beheer en Administratie van de Vereniging Fondsenwervende Instellingen (VFI). De kosten voor beheer en administratie worden inzichtelijk gemaakt in een apart overzicht m.b.t. de toelichting lastenverdeling.

Toelichting op de onderscheiden posten van de uitvoeringskosten				
BESTEDINGEN			Verenigings-	
		Realisatie	begroting	Realisatie
		2022	2022	2021
		€	€	€
Uitvoeringskosten				
Personeelskosten:				
Salarissen		419.302	460.000	364.424
Sociale lasten		63.765		58.191
Pensioenlasten		45.416		36.761
Ziekteverzuimverzekering		9.984	12.000	15.373
Uitkeringen ziekengeld		512-		-
Bevordering deskundigheid		7.509	3.000	2.122
Ingehuurd personeel		16.720	35.000	61.442
Overige kosten personeel		15.813	10.000	1.498
		577.997	520.000	539.811
aantal fte in dienst (gemiddeld)		7,61		6,52
Huisvestingskosten:				
Huur- en schoonmaakkosten		13.327	13.500	12.612
Doorberekende onderhuur		2.220-	2.220-	2.220-
Belastingen en verzekeringen		749	2.500	1.320
Energiekosten		2.350	4.000	1.800
Overige huisvestingskosten		80	2.220	602
		14.286	20.000	14.113
Kantoorkosten:				
Kantoorbenodigdheden		2.555	1.000	1.699
Telefoon- en internetkosten		3.797	2.000	3.300
Porti- en vrachtkosten		290	100	211
Administratie-, advies- en accountantskosten		22.974	30.000	35.405
Vakliteratuur en abonnementen		64	100	35
Automatiseringskosten		10.361	10.000	11.744
Overige kantoorkosten		6.259	-	5.950
		46.300	43.200	58.345
Overige uitvoeringskosten:				
Bestuurskosten		1.136	1.000	318
Jaarverslag		1.500	1.500	1.500
Reis- en verblijfkosten		3.119	5.000	2.630
Overige uitvoeringskosten		9.184	5.500	3.913
		14.938	13.000	8.361
Afschrijvingen:				
Afschrijving inventaris		2.484	1.800	2.578
		2.484	1.800	2.578
Totaal uitvoeringskosten		656.005	598.000	623.208
Directe projectkosten		247.656	125.000	387.439
TOTALE UITGAVEN		903.660	723.000	1.010.647

Toelichting op de onderscheiden posten van de Staat van Baten en Lasten met specificatie van administratie- en beheerskosten en kosten werving subsidies.											
LASTEN	Themadoelstellingen										
	Circulaire Economie	Duurzame Energie	Gezonde Leefomgeving	Luchtvaart	Wadden	Landbouw & Natuur	Acquisitie	Administratie- en beheerskos- ten	Realisatie 2022	Verenigings- begroting 2022	Realisatie 2021
	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€
Directe projectkosten	-	43.832	15.551	-	120.269	63.156	4.848		247.656	125.000	387.439
	-	43.832	15.551	-	120.269	63.156	4.848	-	247.656	125.000	387.439
<u>Uitvoeringskosten</u>											
Personeelskosten	701	110.749	29.166	10.175	44.418	113.394	23.635	245.759	577.997	520.000	539.811
Reis- en verblijfskosten	4	598	157	55	240	612	128	1.326	3.119	5.000	2.630
Huisvestingskosten	17	2.737	721	251	1.098	2.803	584	6.074	14.286	20.000	14.113
Automatiseringskosten	13	1.985	523	182	796	2.033	424	4.405	10.361	10.000	11.744
Documentatie en vakliteratuur	0	12	3	1	5	13	3	27	64	100	35
Kantoorkosten excl. drukwerk en automatiseringskosten	16	2.472	651	227	991	2.531	528	5.485	12.901	3.100	11.161
Administratie- en accountantskosten	28	4.402	1.159	404	1.766	4.507	939	9.769	22.974	30.000	35.405
Afschrijvingen	3	476	125	44	191	487	102	1.056	2.484	1.800	2.578
Bestuurs- en overige kosten	14	2.265	596	208	908	2.319	483	5.025	11.819	8.000	5.731
Totaal uitvoeringskosten	796	125.696	33.103	11.548	50.413	128.698	26.825	278.927	656.005	598.000	623.208
Totaal lasten	796	169.528	48.653	11.548	170.682	191.854	31.672	278.927	903.661	723.000	1.010.647
Verdeling lasten excl. Beheer- en administratiekosten	0,1%	18,8%	5,4%	1,3%	18,9%	21,2%	3,5%	30,9%	100,0%		
Verdeling subsidiewervings- en B&A-kosten	706	111.465	29.355	10.241	44.706	114.127			310.599		
Totaal lasten per doelstelling	1.501	280.993	78.008	21.789	215.388	305.981			903.661		
Verdeling lasten incl. Beheer- en administratiekosten	0,2%	31,1%	8,6%	2,4%	23,8%	33,9%	0,0%	0,0%	100,0%		
Toelichting:											
De gerealiseerde besteding aan de doelstelling is 65,6 % van de in 2022 verworven middelen. Het door het bestuur van de Milieufederatie Noord-Holland geformuleerde minimum hiervoor is 70%											
De wervingskosten waren ,6% van de verworven middelen en administratie- en beheerskosten 19,4%											

Ondertekening van de jaarrekening

Datum: 22-mei-23

Ria Birza-Zonneveld
Voorzitter Bestuur

Sijas Akkerman
Directeur

De jaarrekening 2022 is vastgesteld in de vergadering van het bestuur d.d. 22 mei 2023

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van
Vereniging Milieufederatie Noord-Holland te Zaandam

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2022

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2022 van Vereniging Milieufederatie Noord-Holland te Zaandam gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Vereniging Milieufederatie Noord-Holland per 31 december 2022 en van het resultaat over 2022 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende Instellingen.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2022;
2. de staat van baten en lasten over 2022; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het controleprotocol WNT 2022 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Vereniging Milieufederatie Noord-Holland zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit het bestuursverslag en de in het jaarverslag opgenomen overige gegevens en bijlagen (waaronder de bijlage III beloning directie).

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag, in overeenstemming met RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende Instellingen.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het Bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende Instellingen en de bepalingen krachtens de WNT. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vereniging te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse Controlestandaarden, het controleprotocol WNT 2022, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;

- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Drachten, 22 mei 2023
De Jong AFM B.V.

Origineel getekend door J.D. de Jong AA

